

Šmarnice 2018

ŽIVETI ZA BOGA IN ZA BLIŽNJE

Peter Žakelj CM in Urška Smerkolj

ŽIVETI ZA BOGA IN ZA BLIŽNJE

Šmarnice 2018

škof Friderik Irenej Baraga

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

Avtor: Peter Žakelj CM in Urška Smerkolj

Naslov: Živeti za Boga in za bližnje, škof Friderik Irenej Baraga

Avtorica slikovne priloge: Mihaela Žakelj Ogrin

Lektorirala: Natalija Mozetič

Izdalo: Društvo prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote

Založba in grafična priprava: Salve d. o. o. Ljubljana

Naklada: 1.000 izvodov

Ljubljana, april 2018

Predstavitev:

Letošnje šmarnično branje govori o življenju in delu Friderika Ireneja Barage. Mineva 150 let od njegove smrti in prav je, da v tem jubilejnem letu namenimo posebno pozornost temu velikemu misijonarju in našemu svetniškemu kandidatu, ki je deloval med severnoameriški Indijanci. Reševal je njihove duše in se boril za obstoj Indijanskega naroda ter jezika. Zanje je bil pripravljen vse pretrpeti in se popolnoma odpovedati sebi. Z veliko gorečnostjo je sledil Božji volji in bil do konca zvest svojemu poslanstvu.

Premišljevanje njegovega življenja nas želi spodbuditi, da bi tudi mi v sebi premagovali sebičnost in samozadostnost ter odpirali prostor Bogu in bližnjemu.

1. dan

FRIDERIK IRENEJ BARAGA

- Zgled življenja za Boga in za bližnje

Začenjamo z letošnjim šmarničnim branjem, ki govori o življenju in delu Friderika Ireneja Barage. Mineva 150 let od njegove smrti in prav je, da v jubilejnem letu namenimo posebno pozornost temu velikemu misijonarju in našemu svetniškemu kandidatu, ki je deloval med severnoameriški Indijanci.

Ves mesec maj bomo prebirali zgodbo o njegovem življenju, za katerega velja med ljudmi živo prepričanje, da je bilo svetniško. Spoznali bomo mladega Friderika, ki je ob svoji materi in očetu rasel v ljubezni do Boga. Skupaj z Njim je gradil svoje načrte za prihodnost in se vedno bolj prepuščal Njegovemu vodstvu. Bog ga je odpeljal v daljno Ameriko med Indijance. Friderik se je boril za njihovo dostojanstvo, med tem ko so jih drugi belci imeli za manjvredno raso in oviro na poti osvajanja nove dežele. Postali so njegovi bratje in sestre v Kristusu. Z njimi je želel deliti največ kar je imel: vero v Boga in sveto Cerkev. Z gorečim pričevanjem in konkretno misijonsko dejavnostjo je spreobrnil na stotine Indijancev in jim pomagal graditi občestvo. Vabil jih je, da bi živeli polno življenje v ljubezni do Boga in do bližnjega. K temu vabi tudi nas danes.

Živimo v času, ko se pogosto slišijo sporočila: »Poskrbi zase!«, »Uživaj!«, »Zaupaj vase!«, »Privošči si!«. Hitro smo v skušnjavi, da se začnemo vrteti sami okoli sebe, pri tem pa ni prostora ne za Boga, ne za bližnjega. Čeprav smo poklicani, da bi služili in se darovali, da bi bilo naše življenje vedno bolj rodovitno in polno, ostajamo sami. Čutimo, da v nas ni pravega veselja in da nismo izpolnjeni. Namesto da bi spreminjali svoje življenje, skušamo na lahek način zapolniti praznino.

Zgled Friderika Barage nas želi spodbuditi, da bi presegali začaran krog sebičnosti in stopili na pot darovanja. Njegova predanost Bogu je bila podobna Marijini. Vsak dan se bomo ozrli nanjo in jo prosili, naj

nam pomaga, da bomo v sebi premagovali samozadostnost in sebičnost ter v svojem življenju odpirali prostor Bogu in bližnjemu.

Danes pa, ko začenjamo šmarnično pobožnost, prosimo Marijo, naj ne ostane le pri lepi navadi. S Friderikovimi besedami jo prosimo: »O Marija, Mati milosti Božje, milostno mi pomagaj, da svoje življenje resnično in zanesljivo poboljšam«.

Naloga: Postavite oltarček z Marijino podobo, ob katerem se boste v maju skupaj zbirali in molili.

2. dan

OTROŠTVO – Vse kar smo in kar imamo, je Božji dar

Letošnje šmarnice bi lahko začeli takole: »Nekoč v davnih časih se je na nekem gradu rodil deček«. A tako se običajno začenjajo pravljice. Življenje Friderika Ireneja Barage pa ni bilo nikakršna pravljica. Res je sicer, da se je rodil v graščini (še danes jo lahko vidimo stati ob glavni Dolenjski cesti v Mali vasi ob Dobrniču). A nikoli se ni imel za graščaka. Njegov skrbni oče Janez Nepomuk in pobožna mati Katarina ga nista razvajala kot kakšnega princa. Učila sta ga, da je vse, kar imajo, dar od Boga in ker imajo veliko, morajo biti še toliko bolj hvaležni Bogu in odgovorni do tistih, ki nimajo.

Friderik se je rodil 29. junija leta 1797, torej pred več kot dvestotimi leti. To je bil čas, ko so bili naši kraji še v monarhiji Avstro Ogrska. Živeli so precej drugače, kot danes. Po prašnih cestah so konji vlekli kočije, namesto luči so prižigali sveče in leščerbe, pisali pa so s peresi. Antibiotikov in drugih uspešnih zdravil še niso poznali, zato so ljudje pogosto umirali zaradi bolezni, ki jih danes pozdravimo v nekaj dneh. Poleg bolezni in revščine so ljudje trpeli tudi zaradi vojn in nemirov. Napoleon je z vojsko širil svojo oblast in dosegel celo naše kraje. To je bil tudi čas revolucij in razsvetljenstva, ko so nekateri želeli vzpostaviti svet brez Boga in uničiti Cerkev. Na naših tleh je cesar Jožef ukinil mnoge samostane, preprosto zato, ker so se mu zdeli nepotrebni. Težki časi. In nič kaj pravljični.

Mali Friderik ni slutil nevarnosti, ki so se dogajale v svetu. Bil je vesel otrok, ki se je rad igral s svojima sestrama Amalijo in Antonijo. Najlepše jim je bilo, ko jim je mati Katarina pripovedovala o Bogu. Z gorečnostjo jih je poučevala o veri in jih učila moliti. Prepričana je bila, da je to največ, kar jim lahko da kot popotnico za življenje. Globoko v njihova srca je skušala vtisniti hvaležnost do Boga in ljubezen do bližnjega. »Kar

daš revežu, boš sam imel. Česar pa ne daš, bodo imeli drugi,« je govorila. Friderik teh besed ni nikoli pozabil. Pogosto je spremljal mater, ko je obiskovala revne, zapuščene in bolne. Pomagal ji je pripravljati jedi zanje in jim razdeljevati darove. Tako se je kmalu zavedel, da življenje ni pravljica, da je svet poln trpljenja in bolečin in da je največje veselje v tem, da lahko komu pomagaš ter deliš z njim to, kar si sam prejel od Boga.

Vse, kar smo in imamo, je Božji dar. Brez te zavesti živimo v laži, da Boga ne potrebujemo, da smo sami sebi zadosti, da smo mi sami bog. Morda bi kdo pomislil, češ lahko se je veseliti Božjih darov, če si graščak in imaš vsega v izobilju. A poglejmo Marijo. Kot preprosto dekle iz Nazareta ni imela veliko, pa vendar je bilo vse njeno življenje ena sama zahvala Bogu. Po njenem zgledu in zgledu Baragove družine skušajmo tudi mi v sebi obuditi zavest, da je vse, kar smo in imamo dar od Boga.

Naloga: Pogovorite se in naštejte lepe stvari,
ki ste jih v življenju deležni
ter se z molitvijo Oče naš zanje zahvalite Bogu.

3. dan

SMRT STARŠEV IN ŽIVLJENJE V LJUBLJANI - Kar Bog stori, vse prav stori

Friderikova otroška leta so hitro minevala. Komaj deset let je bil star, ko je zapustil svoj dom in starše ter odšel živeti v Ljubljano, da bi se tam izšolal. Ni hodil v šolo z drugimi učenci, ampak je imel svojega učitelja. Učenje ga je veselilo in dnevi so mu hitro minevali. Vseeno pa je pogrešal domače.

Dve leti po odhodu v Ljubljano je njegovo družino pretresla smrt matere Katarine. Friderik je bil nanjo zelo navezan in izguba ga je zelo prizadela. Štiri leta kasneje je umrl še oče. Otroci, Friderik, Amalija in Antonija, so postali sirote. Ta preizkušnja je bila za vse boleča in težka. A ostala jim je najdragocenejša zapuščina njihovih staršev – vera v Boga. Tudi v najtežjih trenutkih so ohranili zaupanje, da je vse v Božjih rokah, tudi življenje in smrt. Bog je tisti, ki daje, in tisti, ki vzame. Vse pa počne iz ljubezni.

Friderik je bil edini sin Baragove družine. Po očetovi smrti je postal naslednik graščine. Zdelo se je, da je njegova življenjska pot že popolnoma jasna. Končal bo šolanje in postal graščak na posestvu v Trebnjem, kamor se je dve leti po njegovem rojstvu preselila Baragova družina. Do takrat pa se je preselil v hišo svojega botra in varuha, Jurija Dolinarja. Družina, kjer sta odraščala tudi Dolinarjeva otroka Janez in Anica, je postala Friderikov drugi dom. V njem so vladale lepe krščanske vrednote, strog red in medsebojna povezanost. Dolinar je bil ugleden profesor cerkvenega prava in zgodovine. Ob njem se je Friderik, ki je bil zdaj že gimnazijec, še z večjo zavzetostjo lotil učenja. Ob prostih dnevih je v družbi Janeza in Anice odhajal k sorodnikom na deželo. Tam je preživel mnogo brezskrbnih dni, ko je prišla kdaj na dan tudi njegova razposajenost, zaradi katere so mu celo očitali, da je otročji.

Friderika je izguba staršev še vedno bolela, a čutil je, da ni sam. Bil je

hvaležen Bogu za novo družino, ki ga je sprejela za svojega. Čutil je, da ga Bog spremlja in skrbi zanj. Kljub bolečini je zato ostal veder in zaupljiv. »Kar Bog stori, vse prav stori,« ga je učila mati in teh besed se je oklenil.

Pomislimo, kolikokrat doživljamo krivico, če nam že pri čisto vsakdanjih stvareh gre kaj narobe. Jezimo se in trmarimo. A v življenju se pač vedno dogajajo tudi stvari, ki niso po naši volji, ki nas prizadenejo in bolijo. Brez zaupanja, da je tudi to od Boga, bo naše življenje postalo ena sama krivica. Tudi Marija, Jožefova zaročenka, je imela svoje načrte, želje in sanje. A izročala jih je Bogu in s tem dopustila, da jih spreminja. Brez jasne zavesti, da je Bog dober in da vse dela dobro, bomo ostali nezaupljivi in zaprti vase. Prosimo Marijo, naj nam pomaga, da bomo bolj zaupali Bogu.

***Naloga:** Pogovorite se o težavah in preizkušnjah, ki jih doživljate in jih v molitvi Oče naš izročite Bogu.*

4. dan

MED ŠTUDIJEM NA DUNAJU – Graditi odnos z Bogom

Friderik je v Ljubljani uspešno zaključil gimnazijo in se vpisal na modroslovlje. Poleg učenja se je rad ukvarjal tudi s športom in glasbo. Še največ veselja pa je imel z risanjem. Ure in ure je vadil, da bi postale podobe, ki jih je risal, kar najbolj popolne.

Njegove misli so vedno pogosteje zahajale k Anici. Med njima se je v teh letih stkalo lepo prijateljstvo. Friderik je opazil, da je zrasla v dekle, ki bi si jo želel imeti za ženo. Všeč mu je bila njena preprosta, mila in pobožna narava. Lahko si je že predstavljal, kako bosta nekoč skupaj upravljala graščino v Trebnjem in vzgajala otroke. Presrečen je bil, ko je spoznal, da je tudi ona enakih misli. Zdelo se mu je, da ni več nobenih ovir med njim in prihodnostjo, ki se je tako lepo slikala na obzorju.

Friderik je v Ljubljani z odliko zaključil dva letnika modroslovja in se vpisal na študij prava na Dunaju. Cesarsko mesto, polno novih idej in priložnosti za zabavo, ga ni potegnilo v svoj vrtinec. Friderik je ostal zvest sebi. Resno se je lotil študija, v prostem času pa je še vedno rad risal in hodil v naravo. Počitnice je preživel s potepanjem po Bavarskih, Čeških, Moravskih in Ogrskih krajih. Peš je prehodil ogromne razdalje in na poti obiskoval romarske kraje. Veliko je premišljeval o Bogu in vedno več časa posvečal molitvi. Svoji sestri Amaliji je v pismu zaupal: »Kadar se mi duša ukvarja z drugimi mislimi, mi nastane v srcu pusta praznosta, ki jo morem napolniti le s tem, da se dvignem k Bogu in njegovi večni ljubezni.«

Taka razmišljanja so Friderika vodila k odločitvi, da bo postavil Boga na prvo mesto. Življenje z Anico na graščini mora voditi Božja roka. Obljubil si je, da bo odslej bolj zavzeto iskal Njegovo bližino. Pogosto se je zadrževal v cerkvi in kleče molil pred tabernakljem. Zaradi želje po Božji bližini se je odločil sprejeti odpovedi, da bi z njimi zatajeval

sebe in v svojem življenju odpiral prostor Njemu. Ena najtežjih odpovedi je bila ta, da se je popolnoma odpovedal risanju. Prodal je vse risarske pripomočke in se zaobljubil, da s tem veseljem ne bo več zapolnjeval praznine, ki jo doživlja, kadar ni z Bogom. Od takrat ni nikoli več risal.

Samo Bog je tisti, ki lahko zapolni praznino, ki jo, če smo iskreni, vsi doživljamo in poznamo. Odnos z Njim pa je treba graditi, potrebno je naše prizadevanje. Angel je Mariji povedal, da je našla milost pri Bogu. Milost je Božji dar, hkrati pa tudi sad Marijinega iskanja. Njena priprošnja naj nam pomaga, da bomo tudi sami bolj zavzeto iskali Boga in mu v svojem življenju odmerjali več prostora.

Naloga: *V ta namen zmolite desetko rožnega venca in dodajte vzklik: ki si ga Devica od Svetega Duha spočela.*

5. dan

ODLOČITEV ZA DUHOVNIŠTVO – Odpoved lastnim predstavam

Božji klic je bil sprva tih in nejasen. Glasnejše so bile Friderikove želje in načrti, ki so se zdeli za graščakovega edinega naslednika najbolj logični. Friderik se je čudil, da kljub tako jasni prihodnosti, nemir v njem ostaja. Celó zmeraj večji je. Prinašal ga je pred tabernakelj in ponižno molil, da bi mu Bog dal spoznati, kaj ga vznemirja. Odločil se je, da bo tvegál in pred Bogom še enkrat odprl vse karte. Ni ga več prosil, naj blagoslovi njegove načrte, ampak naj se zgodi, kakor On hoče. Tako se je v njegovi duši odpiral prostor za nove želje in hrepenenja. Klic je postajal glasnejši in končno je sam sebi priznal: rad bi postal duhovnik.

Friderik ni bil zaletav. Želel se je prepričati o pristnosti klica. Nadaljeval je s študijem. V tem času je spoznal duhovnika in kasnejšega svetnika Klementa Marijo Dvoržaka. Občudoval je njegovo zavzetost pri delu z reveži, bolnimi in ubogimi. Bil je pravo nasprotje večine duhovnikov, ki se je v tistem času oklepala hladnega janzenizma. Študentom, ki so se zbirali ob njem, je odkrival podobo Boga Očeta, ki je usmiljen, ljubeč in skrben. Vabil jih je, naj se ne bojijo in scela sledijo Njegovim načrtom. Friderik je v tem duhovniku našel zgled, spovednika in duhovnega vodjo. Tri leta je preživel v njegovi šoli.

V tem času je želja po duhovništvu dozorela v odločitev. Z diplomo v roki se je vrnil v Dolinarjev dom. Anici in njenim domačim je s težkim srcem povedal, da se ne bo nikoli poročil. Anica je njegovo odločitev sprejela in mu kljub bolečini skušala biti v oporo. Friderik je graščino podaril sestri Amaliji, da bi lahko popolnoma ubog in svoboden stopil v Gospodov vinograd.

V želji, da bi sledil Božjemu klicu, se je Friderik odpovedal svojim načrtom z Anico, dobri službi in zagotovljeni prihodnosti. Ni bilo lahko. Pogum za vsak naslednji korak je zbiral kleče pred tabernakljem. A

dvomil ni več. Vedel je, da si ne želi drugega, kot vreči se v Božje naročje, delati za Boga in se zanj zgarati.

V prvih šmarničnih dneh smo odkrivali, da nam je, vse kar smo in imamo, podarjeno, da je Bog dober in da je le z Njim lahko naše življenje izpolnjeno. Iz te zavesti lahko vzkali v nas želja in odločitev, da mu bomo sledili. A ob tem moramo biti kakor Friderik pripravljeni na odpovedi. Da bi sploh lahko slišali, kam nas Bog vabi, se moramo znati odpovedovati lastnim predstavam in načrtom. To je morala storiti tudi Marija. Kar sta z Jožefom gradila, o čemer sta sanjala in načrtovala, se je z Angelovim obiskom porušilo. »Ne boj se,« so bile Angelove besede, ki so ji pomagale, da se je zmogla odpreti Božjemu klicu. Naj tudi nam izprosi poguma, da se bomo zmogli v življenju odpovedovati svojim predstavam ter tako odpirati prostor Bogu.

Naloga: Pogovorite se o predstavah, ki se jim morate odpovedovati, da bi lahko bolje služili Bogu. Zmolite molitev Angel Gospodov.

6. dan

ZAČETEK POKLICA – Glej, Gospod, tukaj sem

Friderik Irenej Baraga je pri svojih 25 letih stopil v ljubljansko bogoslovje. Zagnano se je lotil dela. V enem letu je opravil izpite, predvidene za dvoletni študij, zato so ga priporočili, da je že konec drugega letnika prejel duhovniško posvečenje. Na ta dan se je v njem še bolj ukoreninil sklep, da bo odslej živel le za Boga in Njegove načrte. Novo mašo je obhajal na tihem. Z njim sta bili le sestri Amalija in Antonija, stric Ignacij s hčerama ter dr. Jurij Dolinar. Friderik je bil srečen. Svoje občutke je v pismu delil s sestro Amalijo. Zapisal je: »Stal sem brez dela na trgu tega sveta. Kar pride On, ki mu je ime Ljubezen, ter pokliče bednega posvetneža in mu reče: Pojdi tudi ti tja, in dal ti bom, kar je prav. Glej, Gospod, tukaj sem! Daj mi torej, kar mi gre: daj mi moč in krepost, ki jo je imel sv. apostol Pavel.«

Po novi maši je še leto dni ostal v semenišču in nadaljeval študij. Nato je končno nastopil pastirsko službo. Jeseni leta 1824 je bil poslan za kaplana v župnijo Šmartno pri Kranju, po treh letih pa v Metliko. Dela se je lotil tako zagnano, da ga je morala sestra Amalija v pismu opomniti, naj vendarle ne pretirava in naj pomisli tudi na svoje zdravje. On pa ji je odgovoril: »Dela se res ne izogibam, v njem najdem svojo najslajšo uteho. Bog naj krepča moje slabotno telo, da ne bo v napoto mojemu duhu... Hočem in moram delati, dokler me Gospod ohranja pri dobrem zdravju. Zdaj je glavni čas za delo. Polje Gospodovo je neizmerno veliko, lepa setev je že visoko dorasla. Mar naj hlapec, ki ga je Gospod poklical, drži roke križem ter gleda, kako roparske ptice kradejo in zobljejo najlepše zrnje? Ne, tega ne zmorem, četudi bi me stalo življenje.«

Friderik je vstajal že navsezgodaj, marsikdaj že ob treh ali štirih. Dan je začel kleče pred tabernakljem z uro molitve in premišljevanja. Jutra in dopoldneve je preživel v spovednici. Z veliko skrbjo in ljubeznijo

je poučeval mlade v dnevni in nedeljski šoli. Zavzemal se je za revne otroke, ki niso mogli hoditi v šolo ter jih učil brati in pisati. Prehodil je velike razdalje, da je lahko obiskal bolnike in reveže. Skrbel je za obnovo cerkve ter podružnic. Da bi odgovoril na potrebe vernikov, je v tem času spisal molitvenik, ki ga je naslovil *Dušna paša*. Velikokrat je hodil spat pozno ponoči. Nalagal si je različne odpovedi, zato je pogosto spal le na slami ali na golih deskah. Jedel je skromno, velikokrat samo kruh in vodo, vinu pa se je popolnoma odpovedal. Kljub temu pa je bil vedno zdrav, krepak in veselo razpoložen.

Friderik se je veselil tega, da ga Bog kliče na delo. Z vso svojo dušo in telesom mu je odgovoril: »Glej, Gospod, tukaj sem.« Pri Bogu ne gre drugače. Njegovemu klicu ne moremo slediti površno ali na pol. Marija je svoj »Zgodi se« ne le izrekla, ampak ga je v popolni predanosti tudi živela. Prosimo jo, naj nam pomaga, da bomo z veseljem in goreče opravljali svojo poklicanost.

Naloga: Pogovorite se o tem, kako doživljate svojo poklicanost.

Kje vas Bog potrebuje in kaj pričakuje od vas?

Zmolite molitev Zdrava Marija, da bi goreče sledili temu.

7. dan

POMOČ UBOGIM – Iskati Boga med ljudmi

Friderik je z velikim veseljem in gorečnostjo opravljal službo kaplana. Pri tem je svojo posebno skrb namenjal ubogim in revnim. Živel je skromno, ni se dosti oziral na svoje potrebe. Še tisto malo, kar je imel, je hitro podaril kakšnemu revežu, ki ga je srečal na poti. Tako se je nekoč primerilo, da je na svoji poti do bolnikov opazil človeka, ki je bos stopal po cesti. Takoj se mu je približal, sezul svoje čevlje in mu jih poklonil. Ko se je vrnil v vas, so ga ljudje čudno gledali. Še nikoli niso videli bosega kaplana. Tudi župnik je osupnil nad tem prizorom, Friderik pa mu je pojasnil: »Imam dva para čevljev, tisti revež pa ni imel nobenega.«

Drugič se je pripetilo, da je naletel na človeka, ki je bolan in zane-marjen ležal ob cesti. Friderik ni odlašal. Takoj se je sklonil k njemu, in ko je videl, v kako bednem stanju je, ga je vzdignil in ga na svojih ramah odnesel v župnišče. Župnik je tudi tokrat ostal brez besed. Friderik pa je položil bolnika v svojo posteljo in mu stregel, dokler si ni popolnoma opomogel.

Friderika ni nič ustavilo, kadar so ga poklicali k umirajočemu. V snegu, dežju, mrazu, ne glede na dolžino poti in uro, ob kateri so ga poklicali, se je odpravil na pot. Zgodba pripoveduje, da ga je na poti spremljal cerkovnik, ki se je tudi sam navdušil nad kaplanovo gorečnostjo in ga kar na ramenih odnesel preko deroče Save, da bi pravočasno prispela do umirajočega. Pripovedoval je, da pri tem ni čutil nobene teže. Počutil se je skoraj kot sveti Krištof, ki je čez vodo nosil dete Jezusa.

Reševanje duš je bila za Friderika največja skrb. Pri tem pa ni prezrl ljudi v njihovih vsakodnevnih in čisto konkretnih težavah. Siromaštvo in pomanjkanje, ki ga je srečeval po domovih, ga je prizadelo. V takih trenutkih si je kljub svoji skromnosti zaželel, da bi imel več denarja. Potem bi ga lahko več tudi razdal. Tako pa mu je ostalo, da je delil tisto

malo, kar je imel. Ljudje so opazili njegova stara in pošita oblačila. Da bi poskrbeli za svojega kaplana, so mu večkrat prinesli novi plašč ali srajco. On pa je vse, kar je bilo novega takoj podaril kakemu siromaku, sam pa je še naprej nosil staro obleko. Skrb za reveže je imela zanj enako težo kot molitev pred tabernakljem. Zavedal se je namreč pomena besed: »Kar ste storili kateremu izmed teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.« Friderik je Boga iskal med ljudmi.

Pot do Boga vodi vedno preko našega odnosa do soljudi. Pomislimo na Marijo. Angelov obisk jo je gotovo pretresel. Lahko bi si vzela čas za premislek, lahko bi se umaknila na samo in se zatopila v molitev, da bi se tako pripravila na veliko poslanstvo. A njena prva skrb je bila sorodnica Elizabeta. Takoj je vstala in pohitela k njej. Naj nam njen zgled pomaga razumeti, da moramo Boga najprej iskati v naših bližnjih.

Naloga: *V ta namen zmolite desetko rožnega venca in dodajte vzklik: »ki si ga Devica v obiskovanju Elizabete nosila«.*

8. dan

NASPROTOVANJA – Odpoved ugledu

V Friderikovem času je na Cerkev vplivala janzenistična miselnost. Duhovniki so zato ljudem velikokrat govorili o Bogu, ki je strog sodnik in pripravlja strašno kazen za tiste, ki so v grehih. Ljudje so se bali prihajati v spovednico. Tudi če so prišli, velikokrat niso dobili odveze, če niso resnično dokazali, da so se popolnoma odpovedali grehu in se spokorili. Zato tudi k obhajilu niso pristopali. Friderik pa je kot dušni pastir želel ljudem približati podobo Boga Očeta, ki je hkrati Pravičnost in Usmiljena Ljubezen. Brez obotavljanja je obsodil greh, hkrati pa je ljudi opogumljal, naj ne glede na težo greha verjamejo, da jih Bog ljubi in jih vabi k sebi. Verjel je, da je največji med grehi človekovo nezaupanje v sočutno ljubezen Boga Očeta. S tako naravnostjo je pritegnil mnoge v spovednico. K njemu niso prihajali le iz domače župnije, ampak tudi iz oddaljenih krajev. Friderik jih je opogumljal in spodbujal k pogostemu prejemanju svetega obhajila. Vabil jih je, da bi s pomočjo različnih pobožnosti v sebi utrjevali zavest o tem, da nas Bog ljubi. Spodbujal je češčenje Jezusovega in Marijinega srca. S svojimi sredstvi je dal izdelati križev pot, da bi verniki ob podobah lažje razumeli, kako neskončno rad nas ima Jezus. Podobe so sledile ljudskemu izročilu, ki je vsebovalo tudi srečanje z materjo Marijo in Veroniko. Danes je ta križev pot uveljavljen, v tistem času pa ga uradno niso dovoljevali. Friderik ga je izbral, da bi pobožnost približal ljudem in njihovem načinu razmišljanja. Ob tem je naletel na močno nasprotovanje župnika.

Tudi predstojniki in duhovniki sosednjih župnij so se začeli zgražati nad Friderikovim pristopom. K temu je veliko pripomoglo njihovo ljubosumje, saj je bilo očitno, da ga imajo ljudje radi in mu sledijo. Očitali so mu, da je premalo strog in premalo resen, ko podeljuje odveze in spodbuja ljudi k rednemu prejemanju svetega obhajila. Po drugi strani pa je poslušal, da je prenapet in da pretirava v molitvi ter svojih gorečih pridigah. Friderik je trpel. Bil je razpet med pokorščino in tem, kar je v

sebi prepoznaval kot Božji klic. Čutil je, da kritike niso dobronamerne, saj je ena opazka izpodbijala drugo. Težko mu je bilo, ker soduhovniki z njim največkrat niso odkrito spregovorili, ampak so ga sramotili in obrekovali, ko ga ni bilo zraven. Posmehovali so se mu in ga imeli za čudnega. Vse to ga je bolelo, a se kljub temu ni ustavil. Božji klic je bil močnejši. Še bolj odločno je napadal greh in še z večjo ljubeznijo iskal verne. Ljudje so se še dolga leta spominjali, kako je s prižnice ošteval dekleta, ki so se začela nespodobno oblačiti. Niso pozabili pepelnične srede in kaplana, ki je s križem prestregel sprevod pustnih šem, ki so pokopavale pusta. Frideriku se je zdela ta ceremonija nadvse neprimerna in nedostojna. Vzel je velik križ, stekel na čelo sprevoda ter klical ljudem, da s tem nesramnim obnašanjem križajo Jezusa. S takšnim ravnanjem pa si je tudi med ljudmi pridobil sloves čudaka.

Če bomo scela in iskreno sledili Božji volji, nas bo to gotovo stalo ugleda. To je naslednja odpoved, na katero moramo biti pripravljene. Ni lahko, kadar te imajo vsi za čudaka. Marija nas lahko v tem razume, saj je sama doživljala posmeh in zasramovanje, ko se je med ljudmi izvedelo, da je noseča, čeprav neporočena. Naj nam pomaga, da bomo zaradi zvestobe Božji volji, sprejeli tudi to odpoved.

Naloga: Pogovorite se, ali ste kdaj zaradi svojega prepričanja in vere doživeli, da so se drugi norčevali iz vas.
Zmolite molitev Zdrava Marija, da bi bili vedno zvesti Božji volji.

9. dan

KLIC V AMERIKO – Odpoved miru

Na god svetega Alojzija leta 1829 je Friderik Baraga sedel v župnijski pisarni. Odprl je pošto, ki je prišla z Dunaja, na njej pa je bil pečat Leopoldinine družbe, ki je bila ustanovljena istega leta z namenom, da bi podpirala severnoameriške misijone. V ovojnici je bila posebna poslanica, ki je govorila o razmerah v Cincinnatski škofiji. Friderik je bral o revščini in verski zapuščenosti severnoameriških priseljencev ter domačinov – Indijancev. Branje ga je ganilo do solz. Posebno se ga je dotaknila misel o nevernih Indijancih. Pisalo je, da bi morda že en sam misijonar zadoščal, da bi pridobil cel rod teh dobrih Indijancev za pravo vero. Zamislil se je in si predstavljal široko Božje polje, kjer je vse pripravljeno za žetev, le delavcev ni, ki bi prijeli za delo. Ta misel ga je vznemirila. Čez čas je branje odložil in se lotil vsakodnevnega dela. A nemir je ostal.

Tudi v naslednjih dneh se Friderik ni mogel otresti misli na misijone. Skoraj jezilo ga je, ker se pri molitvi in delu ni mogel zbrati kot po navadi. Končno se je odločil, da bo nemir izročil Gospodu. Začel je moliti, da bi razumel, kaj ga vznemirja. Počasi je začel slutiti, da ga Bog kliče na drugo stran morja, da bi tam nadaljeval svojo duhovniško službo.

Odločitev ni dozorela čez noč. Sprva je o njej premišljeval sam pri sebi, nato pa je o svoji želji pisal sestri Amaliji. Ta se je najprej zelo prestrašila. Kljub temu ga je začela podpirati v molitvi in želji, naj se uresniči Božja volja. Čez čas je Friderik zaprosil predstojnike, naj glede tega izrečejo svoje mnenje. Dobil je privoljenje, kar ga je silno razveselilo. Nato se je s prošnjo obrnil na škofa v Cincinnatiju. Njegov odgovor je prejel ravno na sedmo obletnico nove maše. V njem je pisalo, naj čimprej pride v Ameriko.

Takoj se je lotil priprav. Prodal je vse svoje imetje, da je lahko poravnal dolg, ki je ostal zaradi križevega pota. Nekaj oblek in knjig je zložil v leseno skrinjo. Poslovil se je od župljanov. Preprosti ljudje so žalovali, ker jih je zapuščal, župnik in sokaplani pa so se odkrito veselili, da bo z njegovim odhodom končno spet mir v župniji.

Slediti Bogu pomeni biti zmeraj na poti, zmeraj v iskanju. Zato se moramo odpovedati predstavi, da smo izpolnjeni, kadar smo v miru, kadar dosežemo neki cilj ali stopničko v svojem življenju. Če se ustavimo, če nismo pripravljeni iti vedno naprej, začnemo počasi umirati in se zapirati vase. Bog pa želi, da bi rasli. Marija se je ob Elizabeti in Zahariju dobro počutila. Poznala sta njeno skrivnost in jo razumela. Najbrž bi bilo pametno, da bi ostala pri nji tudi po Janezovem rojstvu. V Nazaretu ji je grozilo kamnanje, čakalo jo je pretresljivo srečanje z Jožefom. A čutila je, da se ne sme ustaviti. V zaupanju, da izpolnjuje Božjo voljo, je zmogla sprejeti nemir in negotovost.

Naloga: Pogovorite se in skušajte s primeri pojasniti, kakšna je razlika med mirom, ki ga obljublja Jezus in mirom, ki ga iščemo sami, pa nas pogosto pušča same in prazne.
Zmolite molitev Oče naš.

10. dan

POTOVANJE – Odpoved predstavi o lastni moči

Friderikovo potovanje v Ameriko je trajalo kar dva meseca. Ustavil se je na Dunaju, kjer je s pomočjo Leopoldinine družbe uredil vse papirje, nato pa se je potovanje nadaljevalo proti Franciji. Po revoluciji je v njej vladalo protiversko ozračje. Ljudje so menili, da Boga več ne potrebujejo. Iz šol so jemali križe, jih metali ob tla in hodili po njih. Zatirali so vse versko življenje, duhovniki pa so bili v smrtni nevarnosti. Friderik je pred prihodom v Francijo pisal: »Doslej sem bil še vedno kakor doma. Zdaj pa bom odšel med same tuje ljudi, potujem proti deželi, ki v omami svoje svobode vse sveto in božje tepta, ter služabnike vere javno sramoti in preganja. Tega potovanja skozi Francijo se res bojim! Nesrečni ljudje!« Friderik se je na lastne oči prepričal, kako daleč lahko človeka odnese napuh. Sam sebe je zmožen prepričati, da lahko stopi na mesto Boga in si ustvari raj na zemlji, kakor mu pač ustreza. Kdor priseže na to laž, ostane sam, je premišljeval in v molitvi Francijo izročal Mariji.

Minilo je že mesec dni, od kar je zapustil Metliko. Končno se je pred njim zalesketalo morje. Vkrcal se je na ladjo. Začelo se je dolgo potovanje čez ocean. Med tem, ko je še vedno premišljeval o brezboštvu, ki se je širilo po Evropi, se je na morju razbesnel vihar. O tem dogodku je v pismu sestri Amaliji takole poročal: »Ladja se je strašno zibala od ene strani na drugo, kakor da bi se hotela prevrniti. Zaboji, kovčki, zavoji in drugo, kar ni bilo čvrsto privezano, se je valilo eno čez drugo, pri čemer se je veliko stvari poškodovalo. Med vrvmi jamborov je vihar strašno tulil. Brž so zvili vsa jadra, eno največjih pa je vihar po sredi raztrgal, ker ga niso mogli pravočasno spraviti. Dvigali so se velikanski valovi, ki so se večkrat razlili čez krov ladje. Skoraj vsi smo ležali v posteljah, ki so bile dobro pribite, a kljub temu smo se jih morali močno držati z obema rokama, sicer bi nas vrglo iz njih...V ponedeljek popoldne je vsemogočni

Gospod narave blagovolil zaustaviti vihar in valove; morje se je pomirilo in zopet smo imeli miren veter. Ta vihar nas ni samo silno prestrašil, ampak nas je poleg tega škodoval še s tem, da nas je blizu 200 angleških milj odnesel z naše poti...«

Potovanje čez ocean je trajalo mesec dni. 31. decembra 1830 se je Friderik srečno izkrcal v New Yorku. V pismu je zapisal: »Končno sem dočakal srečni trenutek, da ti lahko prvič pišem iz Novega sveta. Srečno smo prejadrali neizmerni ocean, in zopet imam pod nogami trdno zemljo. Ne zmorem ti povedati, moja preljuba Amalija, kako hvaležen sem dobremu našemu nebeškemu Očetu, da vedno skrbi zame tako dobro.«

Friderik je na svojem potovanju izkusil, kako velika je skušnjava napuha in kako majhni ter nemočni smo v resnici. Da bi lahko doživeli lepoto Božje bližine, se moramo odpovedovati predstavi o lastni moči. Tudi Marija se je ob vrnitvi v Nazaret znašla sredi viharja obtožb, sumničenj in zasmehljivih pogledov. Trpela je ob pogledu na strtega Jožefa. Ob zavedanju lastne nemoči je molčala. Ni se opravičevala ni pojasnjevala. Ostala je majhna in tako odprla prostor Božjemu delovanju. Ta je Jožefu poslal sanje in pomiril vihar, ki ga je doživljala. Prosimo jo, da bi zmogli sprejeti resnico o naši nemoči in se tako z večjim zaupanjem prepuščati Bogu.

Naloga: Pogovorite se, kdaj se v življenju počutite nemočni.

Kaj takrat naredite? Zmolite molitev Zdrava Marija, da bi zmogli biti majhni in se z večjim zaupanjem odpirati Bogu.

11. dan

CINCINNATI – Bog nam pošilja bližnje

Po dolgem potovanju je Friderik končno dosegel Ameriko. Iz New Yorka je nadaljeval svojo pot proti mestecu Cincinnati. Na poti pa se je lahko še enkrat prepričal, da ga spremlja Gospod in ga varuje. Potoval je z vozom. Skupaj s sopotniki so premagovali dolge razdalje prek Baltimora proti Columbusu. Ustavili so se pri neki gostilni, da bi se nekoliko ogreli in okrepcali. Friderik je skupaj s sopotniki izstopil iz voza, tedaj pa so se konji nepričakovano splašili in z največjim dirom odvihrali naprej po poti. Kočijaž je tekel za njimi, a jih ni mogel ustaviti. Peš so nadaljevali pot, da bi morda dohiteli voz. Prehodili so že kar precejšnjo razdaljo, ko so našli kočijo v nekem breznu. Zahvaljevali so se Bogu, da so še pravočasno izstopili iz voza. Friderik je v tem dogodku prepoznal Božje znamenje, da je na pravi poti in da ga spremlja Božji blagoslov. Pot so nadaljevali s sanmi, ki so jih najeli pri bližnji hiši. Tako je minilo novih dvajset dni Friderikovega popotovanja, ko je končno dosegel cilj – mesto Cincinnati.

Sprejel ga škof Edvard Fenwick. Izrazil mu je prisrčno dobrodošlico in se razveselil, ko je slišal, da si Friderik ne želi ostati v mestu, ampak da bi raje deloval v misijonih med domorodci. Škof mu je obljubil, da ga bo sam pospremil, vendar ga je prosil, naj počaka do konca zime tukaj. V tem času je Friderik maševal in pridigal v Cincinnatijski cerkvi. Škof ga je predvsem s svojim zgledom pripravljaj na poslanstvo med domačini. Friderik je do njega čutil veliko spoštovanje in v njem prepoznal zgled ponižnosti in pobožnosti. V pismu je sestri Amaliji poročal, da se mu zdi podoben sv. Frančišku Saleškemu. Bil je vesel njegove očetovske podpore.

Friderik je stanoval v hiši skupaj s petimi duhovniki in štirimi bogoslovci. Med njimi je bil tudi Viljem Makate Binesi, sin poglavarja otavanskega plemena. Star je bil osemnajst let in srčno si je želel postati duhovnik, da bi lahko pomagal pri spreobračanju svojih rojakov. Priha-

jal je iz krajev, kamor je Friderik nameraval v misijone. Škof je Viljema zato zadolžil, naj Friderika seznaní s svojim jezikom. Takoj sta začela z učenjem. Friderik je hvaležno sprejel njegovo pomoč. Z velikim navdušenjem ga je spraševal o navadah in življenju Indijancev in si v spominu skušal ohraniti vsako njegovo besedo. Bogu se je zahvaljeval za svojega mladega učitelja, ki pa žal ni nikoli dočakal, da bi bil posvečen v duhovnika. Kmalu so ga namreč poslali v Rim, kjer je zbolel za jetiko in umrl.

Friderik je bil v Cincinnatiju zelo zadovoljen. Bal se je, da se ne bo znašel, da se bo počutil zgubljenega tako daleč od doma in med samimi tujci. A Bog mu je naproti poslal ljudi, ki so ga sprejeli in mu bili v oporo, ko je začel to čisto novo in nepredvidljivo izkušnjo. Srečen, da ni sam, je v pismu zapisal: »Bogu tisočkrat hvala za vse!«

V prvem delu šmarničnega branja smo razmišljali, kako v svojem življenju odpirati prostor Bogu. Ta nas vabi k sebi, hkrati pa nam na pot pošilja bližnje. Želi, da se naslonimo drug na drugega, kot se je Marija naslonila na Jožefa. Čeprav je bila Božja izbranka, se je z veliko hvaležnostjo prepustila njegovemu varstvu in vodstvu, saj je vedela, da ji po njem govori Bog. Naj nam njena priprošnja pomaga razumeti, kako dragoceni so naši medsebojni odnosi.

Naloga: Pomislite na bližnje, ki jih imate radi in vas podpirajo.
Zanje se v molitvi Oče naš zahvalite Bogu.

12. dan

KRIVO DREVO – Veseliti se drugega

Zima je minila in Friderik se je spet odpravil na pot. Tokrat na severno stran Michiganskega jezera. Pokrajina je bila neobljudena, gorata in porasla z gozdom. Daleč naokrog ni bilo naselja in belcev. Le na obali jezera je živelo kakih 4000 Indijancev iz rodu Otawanov. V svojem jeziku so ta kraj imenovali Waganakisi, kar pomeni Krivo drevo. Med njimi je seme evangelija pred Friderikovim prihodom negoval misijonar Dejean Pierre, ki se je moral zaradi slabega zdravja vrniti v domovino. Spreobrnil je okoli 600 Indijancev. Z njimi je postavil skromno cerkev. Pripravil je tudi molitvenik v njihovem jeziku, ustanovil šolo za dečke in šolo za deklice. Po njegovem odhodu so Indijanci željno pričakovali novega misijonarja, ki so mu rekli kar »črna suknja«. Friderika so zato z veseljem sprejeli medse, kar je v pismu takole opisal: »Domorodci, ki so se zbrali pri moji prvi slovesni sveti maši, so bili neizmerno veseli, ko jim je po končani Božji službi škof zagotovo obljubil, da me bo pustil pri njih in da imam tudi jaz trdno voljo za zmeraj ostati med njimi.«

Indijanci v Krivem drevesu so se preživljali z lovom in ribolovom. V prostranih pragozdovih je bilo dovolj divjadi, da so se oskrbeli z mesom in kožami. Indijanske žene so znale lepo ukrojiti čevlje in šivati obleke. Kožuhovino so pri belih trgovcih zamenjali za blago, orodje in živila. V Michiganskem jezeru so lovili ribe. Friderik je občudoval njihovo spretnost. Bili so navajeni dolgih in nevarnih poti skozi pragozd. Imeli so odličen sluh in izostren vid. Zdelo se je, da jim mraz sploh ne pride do živega, saj so včasih tudi pozimi prespali zunaj, kot bi spali na pernici. Odlično so plezali. Preko deročih potokov in rek so postavljali ozke brvi in Friderik se je čudil, kako so po njih tekali iz ene strani na drugo, medtem ko se je sam tresel in lovil ravnotežje.

Prejšnji misijonar je Indijance naučil obdelovati zemljo, ki je bila sicer v teh krajih slabo rodovitna. Vseeno so na svojih skromnih poljih uspeli pridelati nekaj koruze in stročnic, posebno pa krompir, ki je tukaj dobro

uspeval. Pridobivali so tudi javorjev sirup. Marca so se za več tednov odpravili v notranjost gozdov. Postavili so si kolibe in v njih prenočevali. V debla javorjevih dreves so naredili globoke zareze, iz katerih je začel pritekati sok. Prestregli so ga v posode iz lubja ter ga zavreli, da se je zgostil v sirup. Ta sirup jim je služil kot sladkor, potrebovali pa so ga tudi pri menjavi blaga z belci. Denarja namreč niso imeli in ga tudi niso hoteli imeti. Imeli so poglavarja, ki pa so mu izkazovali le prostovoljno pokorščino, kajti kazni ali drugih sredstev prisile niso poznali. Tudi dražavni zakoni zanje niso veljali.

Friderik je takoj vzljubil preprost in naraven značaj Indijancev. Z učenjem jezika je imel še vedno precej težav, a odločen je bil, da ga bo osvojil, saj je vedel, da se jim bo le tako uspel res približati. Veselil se je svojega poslanstva med njimi in je v pismu takole zapisal: »O srečni dan, ki me je pripeljal med Indijance, pri katerih bi zdaj rad ostal do svojega zadnjega diha, ako je to presveta Božja volja.«

Iz današnjega šmarničnega branja odmeva veselje. Indijanci so se prisrčno razveselili prihoda novega misijonarja, Friderik pa se je prav tako neizmerno veselil, da bo lahko delil svoje življenje z njimi. Med nami pa je veselja nad bližnjim pogosto premalo. Preveč smo samozadostni. Lažje je prižgati televizor ali sestri za računalnik, kot pa si priznati osamljenost in poiskati bližino drugega. Marija je v Betlehenskem hlevčku okušala polnost Veselja, ki ga prinaša bližina. V iskreni bližini se tudi danes med nami rojeva Bog. Marija naj nam zato pomaga, da se bomo resnično veselili drug drugega in hrepeneli po medsebojni bližini.

Naloga: *V ta namen zmolite desetko rožnega venca in dodajte vzklik: ki si ga Devica rodila.*

13. dan

ŽIVLJENJE V MISIJONU – Prihajati skupaj

Središče misijonske postaje v Krivem drevesu je predstavljala lesena Cerkev, ki so jo s prejšnjim misijonarjem postavili Indijanci. Postavili so tudi leseno hišo s tremi sobami in dvorano, v kateri je potekal pouk za dečke in deklice. Friderik je s svojim prihodom oživil versko življenje, ki je sledilo naslednjemu dnevnemu ritmu. Ob petih zjutraj je vsak dan zvonilo »Zdravo Marijo«. Verni Indijanci so se začeli zbirati v cerkvi. Poglavar je molil jutranjo molitev, drugi pa so mu odgovarjali. Nato so obhajali sveto mašo. Po maši so se odpravili vsak na svoje delo. Ob sončnem zahodu pa so se spet zbrali skupaj in v cerkvi prepevali pesmi ter odmolili večerno molitev. Nato je Friderik nagovoril zbrane in jih začel učiti o veri in evangeliju. Pri tem mu je pomagal tolmač, ki je bil po rodu Otovan, znal pa je tudi francosko. Indijanci so radi pogosto pristopali k sveti spovedi.

Ob nedeljah in praznikih se je skupnost verujočih kar štirikrat zbrala v cerkvi. Zgodaj zjutraj pri jutranji molitvi, ob desetih pri slovesni sveti maši, popoldan ob treh pri večernicah in krščanskem nauku in ob sončnem zahodu pri večerni molitvi. Tako se je med vernimi Indijanci utrjevala medsebojna povezanost in zavest, da so ena družina. Med njimi je rasla bližina, ki jih je razveseljevala. To je pritegnilo pozornost drugih Indijancev, ki so prav tako živeli v Krivem drevesu ali njegovi okolici, pa so bili še vedno pogani. Tudi sami bi radi postali del tako žive skupnosti, zato so prihajali k Frideriku in ga prosili za zakrament svetega krsta. Friderik jih je z veseljem poučeval o veri in jih s krstom sprejemal v sveto Cerkev.

V dveh letih svojega delovanja je Friderik krstil kar 454 Indijancev v Krivem drevesu in še veliko drugih v okoliških krajih. Tako je občestvo vernih hitro raslo. Friderik je v pismu Amaliji takole opisal svoje veselje:

»Naša cerkev, šola in moje stanovanje – vse to je leseno in pokrito z lub-jem. Indijanci sami so vse to postavili; lahko si torej misliš, kakšno je. Če dežuje, moram razgrniti svoj plašč nad mizo, na kateri imam svoje knjige in spise, da jih dež ne uniči. Nad posteljo razpnem svoj dežnik, jaz se stisnem, kolikor se da, v kak kotiček svoje sobice, kjer najmanj kaplja. Kljub temu sem v svoji sobici veliko srečnejši kakor vsi evropski cesarji in kralji v svojih zlato bleščečih palačah!«

Včeraj smo razmišljali, da nam velikokrat zmanjka že pri tem, da bi se drug drugega veselili, da bi se sploh želeli srečati in biti skupaj. Seveda se nam zalomi tudi pri tem, da bi iskali možnosti, kako prihajati skupaj. Naših srečanj v družini in skupnosti ne načrtujemo in si zanje ne odmerimo dovolj časa. Ker nam je drugi premalo pomemben, se prepuščamo izgovoru, da ni časa, da bi se pogovorili, skupaj molili in se iskali. Marija pa je bila podobno kot Friderik priča temu, da se lahko borno prebivališče spremeni v palačo, kadar postane kraj srečevanja. V revni hlevček so prihiteli pastirji, prišli so modri iz vzhoda. Srečanje z Novorojenim jih je napolnilo z resničnim Veseljem. Marijina priprošnja naj nam pomaga, da se bomo odslej v naših družinah in skupnostih bolj trudili prihajati skupaj.

Naloga: Naredite načrt za skupno srečanje.
Zmolite molitev Zdrava Marija z namenom,
da si boste z Marijino pomočjo bolj prizadevali prihajati skupaj.

14. dan

DIVJI INDIJANCI – Zaupati, da je lepše biti skupaj, kot biti sam

Friderik je bil vesel, da se je krščanska skupnost v Krivem drevesu tako lepo razcvetela. Videl je napredek, ki ga je skupno življenje ob evangeliju prinašalo Indijancem. Družine so se povezale in si med sabo pomagale pri vsakodnevnih opravilih in težavah. Dom med njimi je rasel. Pred tem so se s šotori selili iz kraja v kraj ali pa so živeli v bornih kolibah, zdaj pa so si v bližini cerkve začeli graditi lesene hišice in obdelovati zemljo. Otroci, pa tudi odrasli so se učili branja, pisanja in računanja. Vedno bolj so spoznavali evangelij in mu z otroško vdanostjo sledili.

»Skupnost jim je v oporo tako v vsakdanjem življenju kot na poti k Zveličanju,« je premišljeval Friderik, pri tem pa mislil tudi na mnoge Indijance, ki so še vedno živeli razkropljeni po pragozdovih in jim še nihče ni prinesel veselega oznanila. Vedno pogosteje se je zato odpravljajl od doma. Prehodil je dolge razdalje v zelo nevarnih razmerah, da bi jih našel in jih povabil v Cerkveno občestvo.

Poganski Indijanci so se še vedno preživljali izključno z lovom in ribolovom. Kakor ptice selivke so se selili za čredami. Njihovo družinsko življenje je bilo precej zanemarjeno. Možje so imeli po več žena in so jih v času lova po več mesecev puščali same z otroki. Če so se jih naveličali, so jih odslovili in vzeli drugo ženo. Otroci so bili prepuščeni sami sebi, goli in pogosto lačni. Ostareli in onemogli so bili v breme skupini, ki se je venomer preseljevala. Ko je niso mogli več dohajati, so sami in zapuščeni sredi divjine čakali na smrt. Rodovi in družine so bili pogosto v medsebojnih sporih, obračuni med njimi pa pogosto krvavi. Belci so izkoriščali nepovezanost in neorganiziranost Indijancev, da so se lahko dokopali do njihovih zemljišč in se na njihov račun okoriščali s kožuhovino in drugimi zakladi gozda. Opijanjali so jih z žganjem, da bi jih lažje izkoristili za svoje namene. Indijanski možje niso bili vajeni fizičnega dela in reda.

Ko so se naveličali lova, so kožuhovino zamenjali za žganje in se nato dolge tedne prepuščali pijači in brezdelju. Tako so družine živele v skrajni revščini.

Indijanci so verjeli v več bogov, za katere so v času stiske ali bolezni opravljali žgalne daritvene obrede. Obrede so spremljali divji plesi, ki so se ob žganju pogosto sprevrgli v razuzdanost. Imeli so svoje malike, ki so se jih bali in jim hkrati služili. Friderik si je goreče želel, da bi tudi te Indijance pripeljal v svobodo Božjih otrok. Želel je tudi njih povezati v skupnost, jim dati dom, varnost in dostojanstvo, ki jim pripada, saj so bratje in sestre po Kristusu.

V današnjem času ugodja in blaginje je skušnjava samozadostnosti velika. Hitro verjamemo prevari, da drugega ne potrebujemo, da zmoremo sami, da smo sami svobodnejši. Biti samosvoj, samostojen in neodvisen od drugih se danes šteje kot prednost. Življenje v skupnosti nam je tuje, družinske vezi so ohlapne in ko zahtevajo kakšno odpoved, večkrat ne vzdržijo. V današnjem šmarničnem branju pa smo lahko slišali, da se prava svoboda in polnost življenja v resnici začne šele v pristnih medsebojnih odnosih in povezanosti. Tudi Marija bi lahko pripravila vrata betlehemskega hlevčka v želji, da bi vendarle imela kanček zasebnosti. A vedela je, da Novorojeni ni zanjo, da prihaja za vse ljudi, da jih med seboj poveže kot brate in sestre v eno družino. Naj nam njena priprošnja pomaga zaupati, da je lepše biti skupaj, kot biti sam.

Naloga: Pogovorite se, zakaj ste radi skupaj.
Zmolite molitev Oče naš, da bi razumeli
kako dragoceni so naši odnosi.

15. dan

BOBROV OTOK – Pripravljenost slišati drugega

Friderik se je vsako leto veselil pomladi. Zime v teh krajih so bile zelo hude. Svoji sestri je v pismu poročal, kako mu ves dan gori v peči, pa je njegova sobica še vedno tako mrzla, da mora v njej ves čas nositi plašč, da ga ne zebe. Kadar mašuje, prinese k oltarju vroča vrčka z vinom in vodo, pa se do darovanja tako shladita, da tekočina zmrzne in mora razbiti led, da jo lahko prelije v kelih. A vse to je Friderik prenašal z dobro voljo. Težje mu je bilo, ker se v času najhujše zime ni mogel prebiti do poganskih Indijancev v pragozdu. Ves čas je mislil nanje in groza ga je spreletela, ko je pomislil, da so v času, ko ždi doma, nekateri med njimi umrli v poganski veri in brez zakramentov. Zanj je bila vsaka duša predragocena. Takoj ko so snežne nevihte ponehale in je mraz nekoliko popustil, že je spet stopil na svoje krpelje in se podal v gozdove.

To pomlad je pričakoval še z večjim veseljem. Pred časom je namreč prišel k njemu neki Indijanec in ga prosil, naj spomladi obiše njegov rod na Bobrovem otoku. Tamkajšnji Indijanci so si namreč želeli srečati »črno suktnjo«, kakor so pravili katoliškimi misijonarjem. Friderik je takoj sprejel povabilo, čeprav so ga domačini v Krivem drevesu opozorili, da utegne biti ta obisk zanj nevaren. Indijanci na tem otoku so bili namreč še vsi pogani in zelo divji. A Friderik se ni oziral na opozorila in se je z zaupanjem v Božje varstvo takoj spomladi podal na otok. V pismu je o tem obisku takole poročal: »Srce mi je tolklo, ko smo se bližali otoku. Imam belo zastavo z rdečim križem v sredi, ki jo razvijem, kadar se peljem na misijon, da z njo označim svoj misijonarski čoln. Ko smo se vozili proti otoku, smo imeli prijeten veter. Mirovna zastava je ljubko vihrala nad čolnom ter naznanjala prihod služabnika Križanega. Ko so otočani – ki imajo kakor vsi domorodci čudovito oster vid – od daleč zagledali in prepoznali mojo zastavo, je dal tudi njihov poglavar svojo zastavo obesiti na sleme svoje kolibe. Moji domorodci iz Krivega drevesa, ki so me spremljali, so takoj opazili poglavarjevo zastavo ter v tem videli ugodno znamenje, kar me je popolnoma pomirilo.

Ko smo bili že blizu Bobrovega otoka, sem videl skupino teh domorodcev hiteti k bregu. Zbrali so se skoraj vsi otočani, da bi nas pozdravili. Možje so

dvakrat izstrelili iz svojih pušk ter s tem izrazili, da so zelo veseli misijonarjevega prihoda. Komaj sem stopil na suho, že so vsi moški prišli k meni, mi prijazno segali v roko in me potem peljali v svojo vas, ki jo sestavlja osem bornih kolib iz lubja. Najprej sem stopil v poglavarjevo kočo, v kateri se je zbralo več teh ubogih domorodcev, ki se nikakor niso mogli dovolj nagledati duhovnika, kajti po pripovedovanju drugih so o duhovnikih že veliko slišali, nikdar pa še niso nobenega videli.«

Friderik je bil zdaj prepričan, da so Indijanci z Bobrovega otoka naklonjeni njegovemu obisku. Vseeno pa jim ni začel takoj govoriti o Bogu in spreobrnjenju, ampak jim je želel najprej prisluhniti. Spraševal jih je o njihovem življenju, navadah in težavah. Iskreno se je zanimal za njihove stiske. Dolgo je le poslušal. Šele naslednji dan jim je na posebnem zborovanju spregovoril s kakšnimi željami in načrti je prišel k njim. Prosil jih je, naj mu o tem predstavijo svoje mnenje. Nato je spet poslušal. Po kratkem posvetu s starešinami je poglavar spregovoril, da so srečni, ker je prišel služabnik Velikega Duha na njihov otok, in da bi z veseljem radi postali kristjani. Friderik je ostal pri njih nekaj tednov. Razlagal jim je evangelij in jih poučeval v veri. Preden jih je zapustil, jim je podelil zakrament svetega krsta in jim priporočal, kako naj se med seboj povezujejo z molitvijo ter gradijo občestvo. Obljubil jim je, da jih bo večkrat obiskal.

V letošnjem šmarničnem branju razmišljamo o tem, kako odpirati prostor bližnjemu. Zgled Friderika Ireneja Barage nas uči, da je pri tem nujna naša pripravljenost slišati drugega. Tu pa imamo v naših odnosih pogosto težave, saj prihajamo skupaj vsak s svojimi predstavami in načrti, ki naj bi jim drugi sledili. A tako ne pridemo skupaj. Namesto da bi poslušali, pojasnjujemo, iščemo argumente in v strahu, da sami ne bomo slišani, prevpijemo drugega. Poglejmo Marijo. Božja izvoljenka, Mati samega Boga, je prisluhnila besedam preprostih pastirjev in molčala. Vse njihove besede je ohranila v svojem srcu in jih premišljevala. Naj pomaga tudi nam, da bomo pripravljene slišati drugega.

Naloga: *Pripovedujte si, kaj ste doživeli v današnjem dnevu.*

Bodite pozorni na to, ali znate v resnici prisluhniti drugemu.

Zmolite molitev Sveti angel.

KRŠČEVANJE – Prinašati upanje

Friderika ni nič osrečilo bolj kot to, da je lahko s podeljevanjem svetega krsta reševal duše Indijancev. O tem je poročal skoraj v vsakem pismu, ki ga je poslal v Evropo. »Oh, kako nedopovedljivo tolažilno upanje je to zame, saj sem prišel v te divje kraje samo zato, da bi iskal izgubljene duše ter jih z Božjo pomočjo iztrgal večnemu pogubljenju,« je zapisal.

Indijanci so se z vso resnostjo pripravljali na sveti krst in so bili v zameno za ta dar pripravljene sprejeti marsikatero odpoved. Mnogi od njih so na primer naredili zaobljubo, da se po svetem krstu ne bodo več dotaknili alkohola in so se tega zvesto držali. Nekateri so ob sprejemu krščanske vere padli v nemilost pri svojih poganskih sorodnikih. Tako je bilo tudi z nekim sedemnajst letnim dekletom, ki je prišlo kljub nasprotovanju očeta k Frideriku z željo, da bi se dala krstiti. Friderik je o njeni zgodbi poročal tudi v pismu sestri Amaliji. Takole je zapisal: »Ko je dekle, ki je od kristjanov zvedela, kdaj pride misijonar v Maškingong, prosila očeta, naj ji dovoli iti tja, je pogan zaslutil, zakaj želi iti njegova hči tja, in ji ni dovolil. Ona pa je prosila, dokler ji nazadnje ni dovolil. >Pojdi torej<, ji je dejal z nejevoljo, >toda ne bodi tako neumna, da bi postala kristjanka. Ko pa bi se zoper mojo prepoved vendarle dala krstiti, vedi, da od mene ne moreš pričakovati ničesar drugega, kot to, da ti odrežem ušesi.< Ko sem to slišal, sem vprašal deklico zelo resno in odločno, ali želi kljub tej grožnji pogankega očeta postati kristjanka in sprejeti sveti krst. Z odločnim glasom mi je odgovorila, da se nikakor ne da odvrniti od svojega sklepa, da postane kristjanka. Na dan mojega odhoda iz Maškingonga je prejela milost dušnega prerojenja, po kateri je že dolgo hrepenela. Kaj bo zdaj s to krščansko junakinjo, še sam ne vem. Za zdaj je trdno odločena, da za krščansko vero vse pretrpi. Kolikor bolj bo morala trpeti, toliko bolj bo vsako krščansko srce čutilo, da dogodek te vrste daleč odtehta vse napore misijonskega potovanja.«

Število spreobrnjenih in krščenih Indijancev je iz meseca v mesec naraščalo. A Friderik si ni mogel pomagati, da ne bi še vedno občutil žalosti, da naredi premalo. Še vedno je bilo toliko tistih, ki jih evangelij še ni dosegel. Bal se je za

njihove duše in se podajal vedno globlje v gozdove. Za vsako dušo bi naredil vse, če bi vedel, da jo lahko reši. Tako je na primer na krpljah prehodil skoraj 100 km dolgo razdaljo, da bi lahko krstil otroka, za katerega je slišal, da bo verjetno umrl.

Zanimiva je tudi pripoved o starki, ki jo je njena poganska družina ob selitvi pustila samo v divjini. Zanj se je zavzela neka krščanska družina. Frideriku so pripovedovali o njej in mu povedali, da je precej bolna. Obiskal jo je v njeni silno borni koči. Starka je bila slepa. Roke je iztegnila proti misijonarju, ga objela in začela vpiti: »Moj oče, moj oče, usmili se me!« Friderik ji je izrazil sočutje, ker je tako zapuščena, hkrati pa obljubil, da bo na oni strani toliko bolj srečna, kolikor večje je njeno trpljenje na zemlji, če bo le sprejela besedo Velikega Duha in sveti krst. Friderik jo je nato začel poučevati o glavnih resnicah naše vere. Starka je z veliko resnostjo poslušala, kar je govoril in od časa do časa potrdila, da veruje njegovim besedam. Friderik se je odločil, da jo bo še naprej obiskoval in jo pripravljaj na sveti krst. Že je hotel oditi, ko mu je nekaj reklo, naj jo krsti že danes. Še sam ni vedel zakaj, a obrnil se je nazaj in starki podelil zakrament. Naslednje jutro so mu Indijanci povedali, da je uboga starka ponoči mirno zaspala v Gospodu. Friderik je ob tem dogodku zapisal: »Kako se Bogu zahvaljujem, da sv. krsta nisem preložil na naslednji dan, kakor sem nameraval! Večna Ljubezen je uporabila mene, slabotno orodje, da je to ubogo zapuščeno dušo sprejela kar naravnost v veselje njenega Gospoda.«

Preko zakramenta svetega krsta je Friderik delil upanje Indijancem in jim prihajal na proti v njihovem hrepenenju po tem, da bi pripadali in da bi njihovo življenje dobilo globlji smisel. Tudi sami smo poklicani, da prepoznavamo hrepenenja naših bližnjih in jim v njih prihajamo na proti. Večkrat pa smo v skušnjavi, da bi v naših odnosih iskali le koristi zase, namesto da bi prinašali upanje drugemu. Marija je Jezusa darovala v templju in s tem luč razsvetljenja delila z vsem človeštvom. Naj nam njena priprošnja pomaga, da bomo tudi sami prinašali upanje drugim.

Naloga: V ta namen zmolite desetko rožnega venca in dodajte vzklik: ki si ga Devica v templju darovala.

17. dan

BELCI OGROŽAJO INDIJANSKO SKUPNOST – Verjeti v dostojanstvo drugega

Friderik je z veliko gorečnostjo opravljal svoje poslanstvo med Indijanci, da bi rešil kar največ duš pred pogubljenjem. Z zakramentom svetega krsta jih je sprejemal v občestvo Cerkve kot brate in sestre v Kristusu. Skrb za njihovo dostojanstvo pa ni obsegala le podeljevanja svetih zakramentov. Zavzemal se je tudi za pravice in obstoj Indijancev, njihov jezik in kulturo.

Beli priseljenci so imeli Indijance za manj vredno raso. Predstavljali so jim oviro pri naseljevanju nove dežele. Vprašanje odnosa do Indijancev so se lotevali enostransko. Ni jih zanimalo, kdo so ti ljudje in kako živijo, niso iskali skupnih rešitev, saj so bili zanje preveč divji, da bi jim predstavljali sogovornike. V političnih razpravah se je kmalu pojavil izraz »Indijanski problem«, znotraj katerega so razpravljali o tem, kako omejiti življenjski prostor Indijancev, kako jih podvreči svojim zakonom in jih obvladati, da bi lahko nemoteno nadaljevali s svojimi načrti naseljevanja. Indijanci so živeli raztreseno po deželi. Govorili so različne jezike, verjeli v različne bogove in cenili različne vrednote. Niso bili poenoteni, kar so belci izkoriščali. Posamezna plemena in Indijanske skupnosti so druga za drugo podlegale njihovim mamljivim obljubam in za borno odškodnino odstopale svojo zemljo, da so belci na njej lahko zgradili cesto ali vojaško postojanko. Indijanci se niso zavedali, da s tem odpirajo vrata valu priseljencev, ki bodo za vedno spremenili njihovo deželo in si jo prisvojili.

Tudi Indijanci iz Krivega drevesa so bili zaskrbljeni za svojo zemljo, posebno ko je država sprejela dekret, s katerim je nameravala pregnati vsa Indijanska plemena na zahodno stran Misisipija. Sklicali so zborovanje vseh Indijancev svojega rodu. Friderik je imel priložnost opazovati njihov posvet. O njem je takole poročal: »Zbrali so se pod milim nebom v majhni okrogli dolini, ki je podobna amfiteatru. Sredi doline so prižgali več

kresov, povsod so razstavili tudi tobak in ogenj ter pristavili velik kotel z osladkano vodo, pri vhodu v dolino pa zasadili veliko zastavo. Ko je bilo vse to pripravljeno, se je dalo znamenje, in od vseh strani so polagoma in resnobno prihajali Indijanci. Žensk in otrok ni bilo videti. Tiho so se vsi usedli ter si prižgali vsak svojo pipo. Tako so dolgo sedeli in nihče izmed njih ni spregovoril niti besedice ... Končno je eden izmed njih spregovoril ter rekel: >No, bratje moji, čemu ste prišli semle? Kakšen je vaš namen? Povejte torej, kaj mislite!< Nato se je najprej dvignil govornik iz Krivega drevesa, častljiv in pobožen kristjan, šel molče mimo okrog sedečih ter podal slehernemu tukajšnjih Indijancev roko. Po mnogovrstnem predhodnem pozdravljanju in po običajnem uvodu je nazadnje izjavil, da je trdna volja vseh Indijancev Krivega drevesa, da svoje zemlje nikdar ne odstopijo vladi Združenih držav, in tako sebe in svojih otrok ne spravijo v nesrečo.«

Nastopili so še drugi govorniki in slednjič se je med zbranimi izoblikovalo skupno stališče, da ne bodo nikoli prodali svoje zemlje. Friderik je občudoval, s kakšno resnostjo in zbranostjo je potekalo zborovanje ter kakšen dar govora in besedne izraznosti imajo ti preprosti prebivalci gozda. Odločen je bil, da bo Indijancem po svojih najboljših močeh pomagal, da bodo ohranili svojo svobodo in dostojanstvo.

V nasprotju z večino belih priseljencev je Friderik neomajno verjel v dostojanstvo Indijancev. V tej veri jih je zmožel videti, občudovati in se jih veseliti. Naši odnosi bodo lepi le, če bodo zgrajeni na veri v dostojanstvo nas samih in naših bližnjih. Brez tega zaupanja ne bomo zmogli biti skupaj, ne bomo se znali veseliti drug drugega. Starček Simeon je prepoznal dostojanstvo otroka, ki sta ga Marija in Jožef prinesla v tempelj. Zmožel se ga je veseliti. Herod pa, ki v resnici ni verjel vase, se je istega otroka ustrašil. Predstavljal mu je grožnjo, zato ga je nameraval ubiti. Prosimo Marijo, naj nam pomaga zaupati v dostojanstvo nas samih in naših bližnjih, da nas drugi ne bo ogrožal, ampak razveseljeval.

Naloga: Pogovorite se, kdaj imate občutek, da vas drugi ogroža.

Zmolite molitev Oče naš.

18. dan

PRIZADEVANJA ZA OBSTOJ INDIJANSKIH LJUDSTEV – Braniti dostojanstvo

Predsednik ZDA Thomas Jefferson je kot odgovor na »indijanski problem« predstavil tako imenovani »civilizacijski načrt« s strategijo nakupovanja indijanskih zemljišč. Sprejel je dekret, ki je določal, da je potrebno vse Indijance, ki se ne bi želeli prilagoditi družbenemu sistemu belcev, prisilno preseliti zahodno od reke Misisipi. Pod takšnimi pritiski in zaradi različnih vojn so Indijance vse bolj stiskali na manjša in nerodovitna območja, dokler niso pristali v pustih prerijah in rezervatih. Preseljenih naj bi bilo približno stotisoč staroselcev. Samo na Poti solza, po kateri so morali Indijanci plemena Cherokee iz Georgie v več kot 1800 kilometrov oddaljene suhe prerije v hudem mrazu, je umrlo okrog štiri tisoč ljudi.

Friderik se je zavedal, da bodo v tako agresivnih okoliščinah Indijanska plemena začela izumirati. Hitro je spoznal, da podeljevanje zakramentov ne bo dovolj. Njihovo dostojanstvo, pa tudi življenje, je hotel obraniti tako, da je med njimi spodbujal izobraževanje in opismenjevanje. Zavedal se je, da je jezik eden od osnovnih povezovalnih elementov nekega ljudstva. Zato je z veliko truda in napora začel pripravljati prvo slovnico očipvejskega jezika in sestavljati očipvejsko-francoski slovar. O tem je poročal: »Zbral sem že več tisoč besed, pa vendar bom imel z besednjakom dela še celo poletje in jesen ter del zime, če ga hočem pripraviti res popolnega; naslednjo pomlad pa nameravam dati to delo v Detroitu v tisk, pri čemer upam, da bom tukajšnjim misijonskim skupnostim, ki so raztresene po treh škofijah, s tem poskrbel pomembno in trajno prednost. Kajti ob pomoči popolne in sistematične slovnice, ki osvetljuje vsa pravila s številčnimi primeri, ter bogatim slovarjem v roki, bodo lahko naši misijonarji – ki šele slabo poznajo ta jezik ter drugi, ki bodo prišli v naše misijonske skupnosti šele v prihodnosti, spoznali v kratkem času ta posebni, zelo čuden, toda zelo pravilen in lep jezik...«.

Friderik je razmišljal, da so Indijanci, ki živijo raztreseni po pragozdovih, zaradi nepovezanosti in neenotnosti še posebno ranljivi in lahka tarča belcev. Plemena potrebujejo skupno ozemlje in zavest doma, da ne bodo ponižani med valovi priseljencev. Indijance je začel zato zbirati okoli misijon-skih postaj, katerih središče sta bili cerkev in šola. Spodbujal jih je, da so si namesto šotorov začeli postavljati hišice in jih učil kmetovanja. Spmembe so bile čudovite. V baltimorski nadškofiji je v zvezi s tem ohranjeno naslednje poročilo: »Vsi...se čudijo hitremu napredovanju v izobraženosti in blagostanju teh Indijancev, med katerimi je bil misijon ustanovljen šele pred kratkim; ti Indijanci so se namreč popolnoma odpovedali svojim divjaškim šegam in navadam ter svojemu nerednemu življenju in so postali dobri, pridni, delavni, pošteni in trezni ljudje. Zdaj stanujejo v pravih hišah in svojo zemljo pridno obdelujejo. Sleherni je zdaj posestnik 30 oralov zemlje sredi gozda, ki ga redči, to se pravi: poseka drevje, otrebi gozd, obdelo zemljo in jo ogradi, in na tem ograjenem polju ima sleherni član družine svoj lastni delež, ki ga po potrebi orje in obdeluje.«

Friderik tako ni le verjel v dostojanstvo Indijancev, ampak ga je z veliko prizadevnostjo tudi branil, ko mu je grozila nevarnost belcev. Naredil je vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi ohranil njihova življenja in preprečil njihovo izumiranje.

Dostojanstvo bližnjega ni ogroženo le v kritičnih zgodovinskih trenutkih, ki kličejo po junakih. Vsak dan smo v naših medsebojnih odnosih poklicani k temu, da z vso svojo prizadevnostjo branimo dostojanstvo bližnjega, kadar zaznamo, da ga ogroža greh. Ni dovolj opazovati in si na tihem misliti svoje. Pristni odnosi zahtevajo, da se za drugega konkretno angažiramo. Ko sta Marija in Jožef izvedela, da Herod ogroža Jezusovo življenje, sta še isti trenutek vstala, se odpovedala vsem svojim načrtom in se podala na pot, da bi ga obvarovala. Naj nam njuna priprošnja pomagata, da bomo naredili vse, kar je v naši moči, da bi zaščitili dostojanstvo bližnjega.

Naloga: Pogovorite se, na kakšne načine lahko pomagate ohranjati dostojanstvo bližnjega. Zmolite molitev Zdrava Marija.

19. dan

KRIVO DREVO SE SPREMINJA – Graditi dom

Minili sta šele dve leti, odkar je Friderik prvič prišel v Krivo drevo. V tem kratkem času se je zgodilo veliko čudovitih sprememb. Zgradili so novo cerkev in jo blagoslovili v čast sv. Ignacija Lojolskega. Ta župnijska cerkev je pridobila kar štiri podružnice. Prva se je imenovala La Grand Traverse in je zaradi nenehnih napadov in nasilja tamkajšnjih poganov štela samo 19 vernikov. Druga je stala na Bobrovem otoku, v njej pa se je zbirala skupnost 55 vernih Indijancev. Severno je stala tretja, imenovana Manistik in je imela 33 vernikov. Četrta, imenovana Little Detroit, pa je štela še 26 vernikov.

Že na zunaj je bilo opaziti spremembe, ki jih je v te vasi prineslo misijsko delovanje. V Krivem drevesu je stalo že 36 dodelanih hiš, veliko pa so jih še gradili. Tudi v podružnih vaseh so Indijanci začeli namesto svojih revnih kolib postavljati hišice. Možje, ki so se včasih ukvarjali samo z lovom in so veliko časa preživljali v brezdelju pred svojimi kočami, so postali pridni delavci. Obedolovali so svoje njive in na njih gojili koruzo, stročnice, krompir in bučke. Mlinov niso imeli, zato so koruzo mleli na roke in iz nje kuhali kašo. Gojilo so perutnino in svinje. Tu in tam si lahko v vasi opazil kravo. Imeli so tudi konje, a so jih uporabljali le za ježo. Poti so bile namreč še preslabe, da bi bilo mogoče uporabljati vozove, polja pa so ležala na krčevinah in so bila še pretrda in neočiščena korenin, da bi jih lahko orali. Ženske so z veliko spretnostjo izdelovale oblačila. Znale so lepo ustrojiti kože srn in jelenov ter iz njih izdelovati čevlje.

Šolo je obiskovalo okoli 40 dečkov in deklic. Učili so se branja, pisanja in računanja. Friderik je opazil, da so nekateri med njimi zelo nadarjeni. Hitro so se učili in si vse dobro zapomnili. Posebno radi so imeli ure verouka. Z odprtimi usti so poslušali svetopisemske zgodbe. Še raje

so prepevali duhovne pesmi. Friderik je v jeziku Otavanov napisal in natisnil knjigo z molitvami, duhovnimi pesmimi ter poučno vsebino. Indijanci so knjigo sprejeli z navdušenjem. Pogosto so jo nosili s sabo in jo prebirali. Friderik je ob večerih, ko je šel mimo njihov hiš, pogosto slišal prepevanje ali glasno molitev družine. »To je sprememba desnice Najvišjega,« je hvaležno premišljeval sam pri sebi.

Friderik je začel svoje vernike pripravljati na zakrament svete birme. O tem slovesnem dogodku je v svojem poročilo Leopoldinini družbi na Dunaju takole poročal: »Sto štirideset svojih Indijancev sem pripravil za sveto birmo, ki so jo slovesno in spodbudno sprejeli 5. avgusta. Ni mogoče popisati pristrčnega veselja, ki so ga razodevali dobri domorodci, ko so videli, da se njihov Veliki oče bliža vasi. Vsi so se zbrali na bregu jezera ter se postavili v dve vrsti – v eno vrsto moški, v drugo pa ženske z otroki. Moški so s puškami trikrat ustrelili v pozdrav. Ti nehlinjeni izrazi veselja teh njegovih najboljših otrok so mojega pobožnega škofa zelo ganili. Dal nam je svoj apostolski blagoslov in je potem z ljubko potrpežljivostjo slehernemu posebej podal roko, kar je bilo za Indijance posebno znamenje prijateljstva in naklonjenosti. Potem smo ga v procesiji peljali v cerkev, kjer je po opravljeni molitvi pred svetim Rešnjim telesom nagovoril Indijance tako ganljivo, da so jim njegove besede segle globoko v srce.«

Friderik je tako s svojo misijonsko dejavnostjo pomagal Indijancem graditi dom. Tudi mi hrepenimo po domu in smo poklicani, da ga skupaj ustvarjamo. Kako? Podobno kot Friderikove Indijance tudi nas povezuje skupno delo, skrb za hrano, obleko in urejenost doma, medsebojna pomoč, skupna molitev in praznovanje. Nič posebnega. A vendar počnemo to, kar je trideset let počela Božja izbranka in Odrešenikova mati. Naj nam njena priprošnja pomaga, da bomo z veseljem in gorečnostjo ustvarjali dom v naših družinah in skupnostih.

Naloga: Zmolite molitev Oče naš,
da bi dom med vami vedno bolj rasel.

20. dan

POGANSKI OBIČAJI – Iskati resnico

Frideriku se je zdelo pomembno, da pozna in razume pogsanske navade in običaje domorodcev. Zavedal se je namreč, da so jih oblikovali strahovi in hrepenenja njihovih prednikov ter njih samih. Skrbno jih je preučeval in jih leta 1836 popisal v knjigi z naslovom *Zgodovina, značaj, šege in običaji Severnoameriških Indijancev*.

Verski obredi Otavanskih Indijancev so bili pogosto povezani z lovom. Z njimi so si skušali zagotoviti uspešen lov ali pa se zahvaliti, kadar so kaj ujeli. V vsaki poganski skupnosti so določili nekoga, ki je take obrede vodil. Spremljalo jih je divje petje, kričanje in bobnanje, ki se je razlegalo po pragozdu. Kadar so na primer ulovili medveda, so ga med obredom kar celega kuhali ali pekli ter ga z močnim vpitjem darovali duhovom. Nato so skupaj pojedli meso. Kadar so imeli na razpolago žganje, so se obredi pogosto zaključili v pijanosti in razuzdanosti.

Otavanski Indijanci so poznali duhove podzemlja in duhove zraka. Imeli so tudi svoje hišne malike. Sredi vasi so na visok kol nasadili iz lesa izrezljano človeško glavo, ki so jo ovili z mnogimi rutami. K temu maliku so se zatekali po pomoč v raznovrstnih potrebah.

Če je kdo izmed njih zbolel, so takoj poklicali malikovalskega pevca, ki je kričal nad bolnikom in opravil obred daritve, ob katerem so velikokrat pobijali pse in jih pojedli. Umrle so pokopavali skupaj s tobakom, nožem in hrano. Hrano so prinašali tudi na grobove, da bi umrli lahko ponoči jedli. Sicer pa so imeli glede posmrtnega življenja različne poglede. Nekateri so menili, da s telesom umre tudi duša in da je po smrti vsega konec. Drugi so verjeli, da bodo šle njihove duše po smrti proti sončnemu vzhodu, kjer se bodo združile in uživale blagostanje, ne glede na to, ali so bili ljudje v svojem življenju dobri ali hudobni. Spet tretji pa so bili prepričani, da obstaja več življenj in da se po smrti ponovno rodimo kot žival ali druga oseba.

Pri svojih ženitvah niso imeli posebnih navad. Ženin in nevesta sta

drug drugemu podarila odeje in oblačila. Njihove zveze pogosto niso bile trajne. Nekateri moški so živeli z eno žensko, drugi z dvema, tremi ali celo štirimi.

Friderik je sicer razumel, da so obredi del Indijanske kulture in predstavljajo njihovo iskanje globljega smisla. A od spreobrnjencev je strogo zahteval, da se, sedaj ko so sprejeli resnico, odpovejo starim navadam. Zato so mu prinašali tako imenovane vražarske vreče, v katerih so imeli shranjene predmete, ki so jim služili za izvajanje daritvenih obredov. Friderik je imel navado, da je pred cerkvijo pripravil ogenj in v njem zažigal malikovalske predmete. Indijanci so v tem prepoznali simbol novega začetka in spreobrnjenja k resnici.

Pomembno je, da v naših medsebojnih odnosih vedno vztrajno iščemo resnico. Pri tem se bomo morali srečati z dejstvom, da se v marsičem motimo in da so naše predstave o življenju pogosto napačne. Kadar to spoznamo, se moramo enkrat za vselej odpovedati zmoti in iti dalje. Zato je potrebna ponižnost, ki se nam pogosto upira. Marija je v Jeruzalemskem templju ob dvanajstletnem sinu spoznala, da je njena predstava o materinstvu in medsebojnih odnosih v družini, napačna. Tudi tokrat je zmogla ponižno molčati in premišljevati Jezusove besede. Njena priprošnja naj nam pomaga, da se bomo v naših medsebojnih odnosih zmogli odpovedovati zgrešenim predstavam in odpirati prostor resnici.

Naloga: V ta namen zmolite desetko rožnega venca in dodajte
vzklik: ki si ga Devica v templju darovala.

21. dan

ŽELJA, DA BI OBISKAL SEVER – Čakati

Spet je prišla zima in Friderik jo je preživel med svojimi spreobrnjenimi Otavani v Krivem drevesu. Silen mraz, led in sneg sta mu preprečevala, da bi se odpravil na misijonska potovanja. Bil je nestrpen. Zdelo se mu je škoda tega časa, ki bi ga lahko izkoristil za širjenje evangeljskega sporočila. V sebi je čutil skoraj bolečo željo, da bi čim prej dosegel severne kraje in obiskal tamkajšnje Indijance, ki so še vedno živeli kot pogani.

Med tem ko sam ni mogel ničesar storiti, pa je namesto njega deloval Bog. Zaradi hudega mraza so se nekateri Indijanci iz severa začeli seliti proti jugu. Tam so naleteli na spreobrnjence in prvič slišali za »črno suknjo«, ki je njihovi južni sosedje kar niso mogli prehvaliti. Videli in slišali so tudi, kako drugače živijo skupnosti, odkar so sprejele krščansko vero. Tudi sami so zahrepeneli po takšni pripadnosti in blagostanju. Njihove prošnje so dosegle Friderika in ga še bolj podžgale v njegovi gorečnosti. Takoj je škofa zaprosil za dovoljenje, da bi spomladi odšel v severne kraje in tam ustanovil novo misijonsko postajo. A tedni so minevali, minili so mesece, prišla je pomlad, Friderik pa še vedno ni dobil škofove odobritve. V pismu je sestri takole potožil o svoji stiski: »Vedno znova dobivam sporočila, kako željno bi sprejeli domorodci severnih krajev »črno suknjo«, ko bi le prišla k njim. O, kako mi poka srce od silne žalosti, ko se mi ponuja lepa priložnost, da bi otel večnega pogubljenja veliko neumrljivih duš, pa vendar, ne smem hiteti tja, ker še nisem dobil ustreznega privoljenja. Ako mi moj škofijski urad odreče privoljenje, bo to zame takšna preizkušnja, kakršne nisem še nikdar doživel. Ti ubogi domorodci okoli Gornjega jezera. Ti vsega pomilovanja vredni niso še nikoli videli nobenega duhovnika, so pa vendar slišali o duhovnikih in mnogo jih je, ki že samo zaradi tega, kar so slišali, izrekajo željo, da bi sprejeli nauke teh služabnikov Velikega duha – tako imenujejo Boga vsemogočnega stvarnika – , ko bi le kdaj katerega slišali. Ko dobivam

taka sporočila, bi od trpljenja raje umrl, kakor da ne bi dobil dovoljenja iti tja.«

Friderik je zamanj čakal na dovoljenje. Med tem je nadaljeval svoje običajno delo v župniji. Skrbel je za skupnost v Krivem drevesu in obiskoval podružnice. Njegovo življenje je bilo sedaj skoraj podobno življenju vaškega župnika v Evropi. V pismih je pisal, da mu je žal, ker ne more poročati o novih spreobrnjenjih, saj so tukajšnji Indijanci že vsi krščeni. Edino daljše misijonsko potovanje, ki ga je v tem obdobju opravil, je bil obisk Velike reke na jugu, kjer je živela skupnost poganskih Indijancev. Ta obisk ga je po dolgem času zelo razveselil, saj se jih je veliko spreobrnilo in prejelo zakrament svetega krsta. O tem je poročal škofu, ta pa se je odločil, da naj ta kraj postane nova misijonska postaja. Friderikova goreča želja, da bi obiskal severne kraje, se torej ni uresničila. Poslali so ga na jug. Zaupal je, da je volja predstojnika volja Boga. Poslovil se je od svojih Indijancev v Krivem drevesu in se odpravil k Veliki reki.

Včasih je v naših medsebojnih odnosih najtežje čakati. V nas so velika pričakovanja, polni smo hrepenenj, a imamo občutek, da se ne zgodi nič prav velikega. Smo v skušnjavi, da bi se odpovedali našim željam in hrepenenjem, da nas čakanje ne bi bolelo. Marija, ki je 30 let čakala, ne da bi popustila v gorečnosti za Božje kraljestvo, naj nam pomaga, da bomo vztrajali v hrepenenjih in hkrati dopuščali Bogu, da deluje med nami, kadar se zdi, da sami ne moremo nič narediti.

Naloga: *Zmolite molitev O, Gospa moja in se priporočite Mariji, da bi vztrajali v hrepenenjih.*

22. dan

ALKOHOL MED INDIJANCI – Vzdržati praznino, da bi našli resnično veselje

Škofjski urad je odredil, da mora Friderik zapustiti Krivo drevo in ustanoviti nov misijon na jugu, v kraju, ki se je imenoval Velika reka. Tam je v raztresenih zaselkih živelo okoli tisoč Indijancev, potomcev Otovanon, ki so govorili isti jezik kot Indijanci v Krivem drevesu. Večinoma so se ukvarjali z lovom, nekaj malega pa tudi s poljedelstvom. Kljub temu da so bili pogani, so izražali naklonjenost do »črne suknje« in so se razveselili njegovega prihoda. Na tem področju je živelo tudi veliko kanadskih trgovcev, ki so izmenjevali blago z Indijanci. Bili so brez vsakršne duhovne oskrbe. Škof je upal, da bo nov misijon tudi zanje pomenil možnost, da se ponovno vključijo v cerkveno skupnost in obnovijo versko življenje, ki so ga zanemarili.

Ustanavljanje novega misijona ni bila lahka naloga. Ne le, da je moral Friderik pričeti z gradnjo cerkve, župnišča in šole, pridobiti je moral tudi vernike in učence ter prebivalce teh krajev povezati v občestvo. Indijanci so mu bili sicer naklonjeni, a občutek za dom in skupnost je moral šele dozoreti.

Friderik je kmalu spoznal, da malikovalstvo, nevera ali nepovezanost tukajšnjih Indijancev ne bo največja težava pri ustanavljanju misijona. Pred njim je bil težji izziv. Indijanci v Veliki reki so bili namreč podvrženi pijančevanju. Beli trgovci so bili njihovi sosedje, zato je bilo žganje vedno pri roki. Friderik se je poskušal pogovoriti s trgovci, pa so ga vedno zavračali z zmerjanjem in grožnjami. Odslej so še z večjim veseljem prinašali domačinom žganje in jih pregovarjali, naj ne poslušajo »črne suknje« in ji ne verjamejo. Obrekovali so Friderika in nagajali pri ustanavljanju misijona. Friderik se ni bal njihovih groženj, kljub temu pa si ni znal predstavljati, kako naj ustvarja skupnost med ljudmi, ki so večino dni v tednu pijani. Zelo ga je skrbelo. O tem je potožil sestri

Amaliji: »Strašen je pogled na pijanega Indijanca, še bolj pa na pijane ženske. V pijanosti so kakor obsedene. Mnogo tukajšnjih Indijank je brez nosu. Ko sem prvič prišel semkaj in to opazil, nisem vedel, kaj je vzrok tega. Pozanimal sem se in izvedel, da se v pijanosti napadajo kakor divje volkulje ter si odgriznejo nosove. Moški planejo drug na drugega s svojimi velikanskimi noži, ki jih zmeraj nosijo s seboj; večkrat slišimo o umorih, storjenih v pijanost. Vsak večer moram prav skrbno in trdno zapreti svoja vrata, da se zavarujem pred obiski teh pošasti.«

V takih okoliščinah je Friderik z velikim naporom počasi začel graditi krščansko skupnost. Začela je rasti cerkev. Odločil se je, da jo bo posvetil Mariji. Njej je na poseben način izročal nesrečne Indijance, ki so se vdajali pijači. Čutil je težo praznine in prosil Boga, da bi jim zmožel odpreti oči za pravo in resnično veselje.

Tudi sami se v naših medsebojnih odnosih srečujemo s praznino. Težko jo je priznati in se z njo srečati. Boleče je nositi neizpolnjena hrepenenja, zato jo skušamo zapolniti s čimerkoli, kar nam prinaša vsaj nekoliko okusa po veselju. Marija razume, da si želimo biti veseli. Kakor nekdanje v Kani Galilejski je sočutna z nami in nam želi, da bi bila naša srečanja lepa. »Vina nimajo« pravi svojemu sinu. Prosimo jo, da bi si v naših odnosih zmožli priznavati praznino in zahrepeneti po resničnem veselju.

Naloga: Pogovorite se, kje občutite praznino v vaših odnosih, kaj pogrēšate in kje vam v prizadevanju za dobro še zmanjka.
Zmolite molitev Oče naš.

23. dan

SPREMEMBE V VELIKI REKI – Veselje se rojeva

Friderik je v kraju Velika reka ustanovil nov misijon. Prišel je z gradnjo cerkve, župnišča in šole. Počasi je skušal spreobrnjene Indijance povezati v občestvo. Delo je bilo naporno, saj so mu pri tem nagajali kanadski trgovci, ki so živeli v tem kraju. Še težji izziv pa mu je predstavljalo pijančevanje Indijancev. Zavedal se je, da skušajo z žganjem zapolniti praznino v svojem življenju in da jim lahko pomaga samo tako, da jim ponudi veliko večje in trajnejše veselje, kot je omama.

Začel jim je goreče oznanjati evangelij in veselo novico o tem, da so ustvarjeni po Božji podobi, da ima Bog za vsakogar izmed njih čudovite načrte in jim želi podariti polno življenje ter resnično veselje. Vabil jih je, naj se povežejo v skupnost in zaživijo lepe medsebojne odnose. Tiste, ki so prisluhnili njegovemu povabilu, je začel pripravljati na zakrament svetega krsta. Preden pa so se dali krstiti, so morali z vso resnostjo in odgovornostjo obljubiti, da se bodo popolnoma odpovedali alkoholu. Spreobrnjeni Indijanci so si na vso moč prizadevali, da bi ostali zvesti tej obljubi. Seveda pa je bilo v kraju tudi veliko takih, ki niso bili pripravljani na takšno odpoved, čeprav so si tudi oni želeli postati kristjani. Pri tem so se držali načela: raje nočem biti kristjan, kakor da bi potem živel nekrščansko. Vero so jemali mnogo resneje kot številni današnji kristjani.

Friderik je razumel, kako težko je vztrajati v odločitvi za dobro. Vedel je, da potrebuje pri tem vsak človek oporo bližnjega. Zato je nekaj let kasneje s pomočjo škofa Lefevra med Indijanci uvedel tako imenovano Društvo treznosti. Njegov namen je bil, da bi se spreobrnjeni Indijanci med seboj povezali v odločitvi o odpovedi alkoholu in se v njej podpirali. Vsak, ki se je želel vpisati v društvo, je moral izpolniti posebno prijavnico in na njo zapisati: »Popolnoma in za vselej se odpovedujem

uživanju opojnih pijač in prosim Boga, naj mi podeli milost, da bom to obljubo izpolnil«. Njihova največja rana in pomanjkljivost je tako postala priložnost, da so se začeli povezovati med sabo. Med njimi je pričelo rasti občestvo in tako je tudi v Veliki reki počasi začelo kaliti veselje. Vedno več Indijancev se je spreobrnilo in zaživelo zgledno krščansko življenje. Dokončali so tudi cerkev posvečeno Devici Mariji. Slovesno so jo blagoslovili. O tem dogodku je Friderik takole poročal: »Tukaj se ni obhajal še noben dan tako praznično kakor tretja nedelja po veliki noči ali 20. april, ki smo ga izbrali za blagoslovitev naše nove misijonske cerkve. Bil je lep spomladanski dan. Jasno in čisto nebo je bilo v prijetnem soglasju z radostno slovesnostjo tega dneva. Ko je prišel čas, ko se običajno slavi Božja služba, smo se v prazničnem veselem sprevodu napotili v cerkev. Neki Indijanec je nesel pred nami križ, zastavo pravega, zveličavnega miru – ter ga zasadil pred cerkvijo v tla. Za nami je šla velika množica poganskih Indijancev in tistih civiliziranih Amerikancev, ki niso – Bogu bodi potoženo – ne te ne one vere, da bi bila navzoča pri tej slovesnosti, kakršne tukaj niso še nikoli videli.«

Praznina je boleča, vendar je hkrati tudi edini prostor, kjer se lahko srečamo z Bogom in bližnjim. Resnično veselje se rojeva tam, kjer smo skupaj, pa čeprav si v nekem trenutku lahko podelimo le bolečino in polomijo. Veselimo se, da nas Bog ljubi takšne, kot smo. Veselimo se tega, kar lahko po Njegovi milosti in oporo bližnjih postajamo. Marija je na svatbi v Kani doživela, kako so se izpraznjeni vrči napolnili z najbolj okusnim vinom. Prosimo jo, naj tudi za nas posreduje pri Jezusu, da se bomo zmogli srečati v naši praznini in se resnično veseliti drug drugega.

***Naloga:** V ta namen zmolite desetko rožnega venca in dodajte vzklik: ki je v Kani naredil prvi čudež.*

24. dan

LA POINT – Kdo je moja mati in kdo so moji bratje?

Minilo je komaj leto in pol odkar je Friderik nastopil svojo duhovniško službo v kraju Velika reka. Misijon, ki ga je ustanovil, je komaj prav zaživel, ko je prejel škofovo pismo, naj zapusti to postojanko ter se odpravi k Indijancem na severu. Friderik si je pred svojim prihodom v Veliko reko neizmerno želel takega povabila, a se njegova prošnja ni uresničila. Šele sedaj, ko je uspel postaviti temelj nove krščanske skupnosti, ki je štela že 170 spreobrnjenih Indijancev, se je njegova želja izpolnila. V Veliko reko je prišel nov misijonar, ki mu je Friderik predal svoje delo, sam pa se je odpravil na potovanje proti Gornjemu jezeru. »Iz vsega srca sem se zahvalil Bogu, da me je poklical v Ameriko, da v njegovo Božjo čast ustanavljam nove misijonske postaje,« je v pismu izrazil svoje veselje in dodal: »Zdaj sem še trdneje odločen, da ostanem v službi misijonov med Indijanci vse svoje življenje, pa naj me stane še toliko naporov.«

Gornje jezero je po velikosti skoraj tako veliko kot Jadransko morje. Friderikova misijonska postojanka je bila na zahodnem delu njegove južne obale. Tam so v obubožani vasi La pointe živeli Indijanci plemena Očipve. Preživljali so se z ribolovom, zato so bile njihove revne kočice in šotori raztreseni ob obali jezera. Pridelovali so tudi javorjev sirup. Njihova zemlja ni bila rodovitna, podnebje pa za poljedelstvo preveč neugodno. Zime v teh krajih so bile namreč izredno ostre in dolge. Temperature so lahko padle tudi 35 stopinj pod ničlo. V tej neprijazni deželi je bilo življenje težko in siromašno, zato so se Indijanci razveselili Friderikovega prihoda in upali, da se jim z ustanovitvijo misijona obetajo lepši časi. Friderik jih je spodbudil h gradnji cerkve. Dela so se lotili z velikim navdušenjem. V kratkih desetih dnevih je bila cerkev postavljena. Bila je preprosta, a trdna in obstojna. 9. avgusta 1835 so jo slovesno blagoslovili in jo posvetili sv. Jožefu. Kmalu so začeli postavljati tudi župnišče in šolo.

Jezik Očipvejcev je bil zelo podoben jeziku Otavanov, zato se ga je Friderik kmalu naučil. Indijanci so ga zelo radi poslušali, ko jih je poučeval o krščanski veri. Otroci so si skušali zapomniti vsako njegovo besedo. Večkrat so se potikali ob njegovi hiši in čakali, da je dal znamenje z zvončkom. Takrat so pritekli k njemu kakor piščeta, ki jih pokliče koklja. Friderik jih je povabil v hišo in jim pripovedoval svetopisemske zgodbe. Njihova navdušenost je Friderika spodbudila, da je že naslednjo zimo v njihovem jeziku natisnil knjigo z naslovom *Življenjepis Gospoda Jezusa Kristusa*.

Friderik je Indijance Očipve opisal kot nadarjene, a ne tako plemenite in stanovitne v dobrem, kot so bili Otavani. Tudi glede šeg in navad so bili veliko bolj surovi in necivilizirani. Malikovalske obrede so opravljali bolj pogosto in običajno ponoči. Po navadi so poskakovali okoli ognja, glasno udarjali na boben in silno vpili. A s Friderikovim prihodom se je tudi to začelo počasi spreminjati. Indijanci so se drug za drugim odločali za prejem svetega krsta. Bobne so preglasile duhovne pesmi, v kočah pa so se družine vse pogosteje zbirale ob molitvi.

Ko spremljamo Friderikovo življenje, se nam morda zazdi, da je živel kakor brezdomec. Drugim je pomagal graditi dom, sam pa se je nenehno selil iz kraja v kraj. Že kot otrok je izgubil starše in ostal brez doma. Zapustil je domovino in živel daleč stran od svoje družine. Tudi med Indijanci se ni nikoli ustalil na enem mestu, ki bi ga imenoval dom. Ali nas potem sploh lahko kaj nauči o medsebojnih odnosih? Poglejmo Marijo. Jezus je nekoč, ko ga je želela skupaj z družino pozdraviti, rekel: »Kdo je moja mati in kdo so moji bratje?« Tako je na neki način pretrgal družinske vezi med njima. Gotovo je bilo to za Marijo boleče, a Jezus je nato odgovoril: »Kdor koli namreč uresničuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, ta je moj brat, sestra in mati.« Marije tako ni pustil same, ampak jo je povabil, da skupaj z njim stopi v širše občestvo. To isto občestvo je bilo tudi Friderikov dom in družina. Naj nam njun zgled pomaga razumeti, da morajo naši odnosi preraščati družinske vezi in obveznosti. Služiti morajo Božjim načrtom.

Naloga: Zmolite molitev Oče naš,
da bi vaši medsebojni odnosi služili Božjim načrtom.

25. dan

NA OBISKU V DOMOVINI – Podpirati drug drugega

Friderik je bil zadovoljen, da je v La Pointu uspel s pomočjo navdušenih domačinov v kratkem času postaviti prve temelje novega misijona. Gradnjo cerkve, šole in skromnega župnišča je dokončal brez vsakršne denarne podpore. Škof v Detroitu se je namreč pri zidavi stolnice precej zadolžil, zato je lahko Frideriku plačal le potne stroške do nove misijonske postaje, za vse drugo pa se je moral sam znajti. Frideriku je prišel med Očipvejce s tremi dolarji v žepu. Srce ga je bolelo, ko je opazoval njihovo siromaštvo. Kljub ostremu podnebjju so otroci goli tekali naokoli. V svojem poročilu Leopoldinini ustanovi je Friderik potožil: »Oh, kako bi Indijancem priporočalo misijonarja in njegovo vero, ko bi mogel ta revna bitja za silo obleči. Oh, kako rad bi to storil, ko bi le mogel.«

Cerkvica sv. Jožefa je postala kmalu premajhna. Izkazalo se je, da bo treba povečati tudi šolsko poslopje. Nujno bi bilo treba zaposliti učitelja, ki bi skrbel za reden pouk Indijanske mladine. Tudi stroški v zvezi s tiskanjem knjig, ki jih je Friderik zanje pripravil, so bili zelo veliki. Vse to je Friderika prisililo, da se je odpravil na potovanje v Evropo, da bi med svojimi rojaki pridobil sredstva za podporo Indijanskega misijona v La Pointu.

Minilo je šest let, odkar je Friderik zapustil svojo domovino in odšel med Indijance. Aprila 1836 se je po večmesečnem potovanju pripeljal v Ljubljano. Zelo se je veselil ponovnega srečanja z domačimi. Kljub temu je imel ves čas pred očmi, da ta obisk ni namenjen njegovim čustvom. Svoj čas v domovini je želel kar najbolje izkoristiti za to, da bi pridobil sredstva za pomoč Indijancem in morda pritegnil še kakšnega duhovnika, da bi se mu pridružil v misijonih. Že naslednjo nedeljo je pridigal v stolnici, ki je bila ta dan premajhna za množico, ki je želela prisluhniti možu, o katerem se je v domovini govorilo z velikim spoštovanjem. Friderik se je takoj lotil zbiranja sredstev za misijone. Ljudi je nagovarjala njegova gorečnost in so z veseljem prispevali svoj dar. Pri tem je s hvaležnostjo sprejel tudi pomoč Antona Martina Slomška, ki je bil

v tistem času spiritual v Celovcu in se je zanimal za njegovo delo med Indijanci. Želel je po svojih močeh podpreti Friderikovo delo, zato je dal natisniti knjižico z naslovom *Krščanska beseda, katoliškim misijonom pomagati*.

Friderik je pridigal tudi v Novem mestu. Njegovim besedam je prisluhnil tedaj 17 let stari Ignacij Knoblehar in ta dan sklenil, da bo tudi sam postal misijonar. Pozneje je ta sklep uresničil. Kot misijonar je deloval v Sudanu in ob gornjem toku reke Nil v Afriki. Dočakal ni niti 39 let, a je s svojo izjemno osebnostjo in predanostjo poklicu pustil izreden pečat med Afričani. Pomembni so tudi njegovi prispevki s področja etnologije, geografije, meteorologije in jezika. Poznavalci njegovega življenja si prizadevajo, da bi bil razglašen za svetnika.

Friderik je v kratkem času pridobil veliko finančnih sredstev, pa tudi obljub za nadaljnjo podporo njegovega dela med Indijanci. V Ameriko je odnesel slike in veliko opreme za cerkev v La Pointu. Tokrat se ni vračal sam. Pridružila se mu je sestra Antonija, ki je za nekaj časa prevzela vlogo kuharice, vrtnarice, učiteljice in perice v misijonu. Z njima je šel tudi mlad duhovnik Andrej Češirek, ki je postal Friderikov prvi duhovni pomočnik.

Friderik se je od rojakov poslovil z besedami: »Sedaj grem zopet nazaj v Ameriko in bom skušal z Božjo pomočjo še kaj nevernikov k naši sveti veri spreobrniti in na pot zveličanja pripeljati. Ali prosim vas, pomagajte mi z gorečo molitvijo. Misijonarji ne bodo nikoli nič opravili pri nevernikih, če jih verni kristjani ne bodo podpirali z molitvijo.«

Medsebojna podpora je ključna tudi za odnose v naših družinah in skupnostih. Nismo vsi za vse. Imamo različne talente. Nekdo je poklican k pričevanju, drugi k molitvi. Nekdo bo spoštovan zaradi vidnih uspehov, drugi bo ostal neopažen. A poklicani smo, da se v izpolnjevanju Božje volje povezujemo in se med sabo podpiramo. Koliko besed namenja Sveto pismo Mariji? Kolikokrat se omenja njeno ime, medtem ko Jezus navdušuje množice in dela čudeže? Skoraj nikoli. Kljub temu vemo, da je ves čas tam, ves čas zraven, poklicana, da z molitvijo in tiho prisotnostjo podpira Odrešenijske načrte. Prosimo jo, da bi bilo v naših odnosih vedno manj primerjanja in tekmovanja ter vedno več medsebojne podpore.

Naloga: Pogovorite se o tem, kako doživljate svojo vlogo v družini in kako lahko vsak na svoj način podpirate drug drugega v dobrem.

Zmolite molitev Oče naš.

26. dan

POTOVANJA – Veseliti se čudežev

Friderik se je še vedno pogosto odpravljajal na misijonska potovanja po redko poseljenem Indijanskem ozemlju. Želel je rešiti kar največ duš, zato mu nobena pot ni bila predolga ali prenaporna. Pokrajina je bila večino leta prekrita s snegom. Potovati se ni dalo drugače kakor peš. Sneg je bil navadno globok in brez gazi, zato je moral nositi krplje, ki so mu pomagale, da se mu pri hoji ni preveč udiralo. Takšna hoja je zelo naporna. Friderik je na krpljah prehodil neverjetne razdalje, zato so ga Indijanci začeli klicati »duhovnik na krpljah«.

Pokrajina je bila tako redko poseljena, da je moral včasih pešačiti do pet dni, da je prišel iz ene Indijanske vasi do druge. Takšna potovanja so bila zelo nevarna, njegovo življenje pa velikokrat v smrtni nevarnosti. Večkrat je kljub silnemu mrazu prenočil kar pod milim nebom in se zjutraj zbujal ves pokrit s snegom. Obleka, ki se je čez dan zaradi potu navlažila, je ponoči zmrznila na telesu in se popolnoma strdila.

Na pot se je običajno podal skupaj z Indijanskim vodnikom. Čudil se je, kako odporni na mraz so bili Indijanci. Med tem ko je sam ponoči ves drgetal od mraza, je njegov spremljevalec spal kot na pernici. Nekoč pa se je zgodilo, da je vodnik nenadno zbolel. Bila sta sredi popolne divjine, daleč naokoli pa ni bilo žive duše. Mraz je zelo pritiskal. Frideriku se je že vsiljevala misel, da utegneta oba umreti. Nista mogla naprej, ne nazaj. Prenočila sta na prostem. Zjutraj pa se je vodnik nekoliko bolje počutil. Nadaljevala sta pot, a Friderik je moral nositi vso prtljago in podpirati spremljevalca. Hodila sta zelo počasi in se z zadnjimi močmi privlekla do reke. Tam sta zakurila tri ognje, kar je pomenilo, da sta v nevarnosti. Indijanci, ki so opazili znamenje, so prišli na pomoč in ju spremili do svoje vasi.

Večkrat pa je Friderik potoval tudi sam. Poti, ki so mu bile v ugodnem vremenu dobro poznane in ne predolge, so se ob snežnem viharju lahko popolnoma spremenile in postale smrtno nevarne. Nekoč ga je na poti ujel tako silen vihar, da ga je leden veter podiral na tla. Misлил je, da mu bo zaledenela kri, a ni se smel ustaviti, saj bi to zanesljivo pomenilo smrt. Zaradi snežnega meteža ni videl kod hodi. Večkrat je zgrešil smer. Z viharjem se je boril 27 kilometrov. Zaradi mraza se mu je olupila koža po vsem obrazu.

V poletnem času se je Friderik na misijonska potovanja pogosto odpravljajal s čolnom. Čoln je bil ozek in pripraven za mirno vožnjo ob obali. Nekoč pa se je Friderik s svojim spremljevalcem odločil, da bosta tvegala in s čolnom prečkala jezero ter si tako prihranila nekaj dni potovanja. Dan je bil lep, zato sta razvila jadro. Naenkrat pa se je nad jezerom razbesnel vihar in dvignili so se silni valovi. Izkušeni Indijanec je otrpnil od strahu in zaklical: »Oče, midva se bova potopila.« Friderik pa je ležal vznak in molil brevir. Odvrnil je: »Vizon, ne boj se! Črna suknja ne bo utonila, ker potem bi bilo ljudstvo na oni obali nesrečno.« Veter pa je pihal vse močneje in čolnič se je začel bližati skalam na drugi strani jezera. Še malo pa bi se razletel v skale. Vizon je zavpil: »Kam naj krmarim, oče?« Friderik je še vedno ležal in molil. Mirno je odgovoril: »Kar naravnost naprej.« Vizon je skomignil z rameni, si slekel suktnjo, da bi ob trčenju lažje plaval in krmaril dalje. A glej, naenkrat je čolnič zaneslo v ustje reke, ki si je napravila pot med skalovjem. Srečno sta pristala. Takoj sta odrezala dve dolgi veji, ju zvezala v križ in zasadila na kraju, kjer je Bog tako čudovito obvaroval njuni življenji.

Spet drugič pa je Bog očitno posredoval, ko se je Friderik s spremljevalcem Nevagonom sredi zgodnje pomladi namenil peš prečkati zamrznjeno jezero. Najprej jima je šlo dobro, potem pa je zapihal jugozahodnik in začel dvigati valove, ki so lomili in drobili led pred sabo. Friderik in Indijanec sta se znašla na kosu ledu sredi zelene jezerske vode. Nevagon je bil prepričan, da ni rešitve. Odrevenel je od strahu. Friderik pa je pokleknil na led in začel moliti. Hrabril je Nevagona in mu pel nabožne pesmi. Naenkrat je zapihal drug veter in začel gnati kos ledu, na katerem sta stala popotnika naravnost proti obali. Na suho sta stopila ravno na kraju, kamor sta nameravala iti.

Friderik je na svojih poteh doživljal čudeže. A da je lahko postal priča čudovitim znamenjem Božje bližine, je moral najprej veliko tvegati in pretrpeti. Bog dela čudeže tudi, kadar mi ne storimo ničesar, a takrat jih običajno ne zmoremo ceniti, niti prepoznati. Šele ko v neko stvar vložimo vse svoje moči in napore do te mere, da ostane le še ponižno zaupanje v Božjo voljo, lahko scela doživimo veselje ob Božjem posredovanju. Množice so videle, kako Jezus ozdravlja, rešuje in pomnožuje, pa jih njegovi čudeži v resnici niso posebno razveselili niti prepričali. Kako drugače pa jih je doživljala Marija, ki je 30 let čakala na znamenje in v tej tišini gotovo tudi trpela. Kako neizmerno je moralo biti njeno veselje! Prosimo jo, naj nam pomaga, da bomo v naših odnosih tudi mi doživeli podobno veselje.

Naloga: *V ta namen zmolite desetko rožnega venca in dodajte vzklik: ki je oznanjal Božje kraljestvo.*

27. dan

POCAHONTAS – Trpljenje je del življenja

V filmih in knjigah so zgodbe o življenju Indijancev mnogokrat poenostavljene in nerealne. Takšna je tudi risanka, ki govori o Indijanski princesi Pocahontas, ki se je zaljubila v belega pomorščaka z imenom John Smith in mu rešila življenje. Vendar pa to ni popolnoma izmišljena zgodba. Temelji na resničnem življenju hčerke Indijanskega poglavarja Powhatana. Friderik Baraga je njeno resnično zgodbo zapisal v svoji knjigi *Zgodovina, značaj, šege in običaji severnoameriških Indijancev*.

Pocahontas se je rodila okoli leta 1595. Njeno pravo ime je bilo Motoaka. Bila je še deklica, ko se je njeno pleme prvič srečalo z belimi pomorščaki, osvajalci nove dežele. Med njimi je bil tudi angleški admiral John Smith. Medtem ko je raziskoval tamkajšnjo pokrajino, je naletel na Indijance Motoakinega plemena. Odpeljali so ga v tabor in ga pridržali kot ujetnika. Poglavar Powhatan je odločil, da mora umreti. Motoaka naj bi bila stara 11 let, ko se je tej očetovi odločitvi uprla in preprečila njegovo usmrtitev. John Smith se je na to vrnil v Anglijo. Prihajali so drugi belci in začeli naseljevati pokrajino. Motoaka je pogosto obiskovala naseljence in jim prinašala hrano, kadar so jim pošle zaloge. 13. aprila 1613 so jo zajeli vojaki in jo obdržali kot talko, da bi od poglavarja izsilili izpust Angleških ujetnikov. Motoaka je bila leto dni v zaporu. V tem času se je vanjo zaljubil John Rolf, angleški pridelovalec tobaka. V zameno za svobodo je morala privoliti v poroko. Ta poroka velja za prvo med Evropejcem in Indijanko. Motoako so odslej klicali Rebeka.

Dve leti kasneje je John Rolf odpeljal svojo ženo v Anglijo, kjer jo je uučel razkazovati, kot kakšno znamenitost. Veljala je za prvo civilizirano Indijanko, njen mož pa je s koristjo izkoriščal pozornost, ki jo je bila deležna. Požel je veliko občudovanja in slave, ker mu je uspelo udomačiti divjakinjo. Motoaka je ves ta čas zelo trpela. Ni se znašla v tujem svetu.

Bila je osamljena in nesrečna. Leta 1617 sta z možem odpotovala nazaj v Ameriko. Med potjo je hudo zbolela in umrla. Stara je bila komaj 21 let.

Resnično življenje Indijanske princeze ni bilo dosti podobno pravljici, ki jo poznamo iz risanke. Da bi pritegnili gledalce, so iz zgodbe odvzeli trpljenje. Ostala je ljubezenska zgodba, podobna vsaki drugi in nas v resnici ne prepriča. Tudi v življenju je tako. Kadar ne zdržimo v resničnosti naših odnosov in se skušamo izogniti trpljenju, ostane pravljice, ki ne prepriča. V tej pravljici ostanemo vsak zase sami. Marija je vztrajala ob Jezusu tudi, ko je napočil čas njegovega trpljenja. Naj tudi nam pomaga, da bi vztrajali drug ob drugem, tudi ko naši odnosi ne bodo pravljичno lepi, ampak boleči.

Naloga: *V ta namen zmolite desetko rožnega venca in dodajte vzklik: ki je za nas krvavi pot potil.*

28. dan

L'Anse – Ljubezen je konkretna

Na sredini južne obale Gornjega jezera je ležalo mestece L'Anse. Ameriška družba za nakupovanje kož je imela tu svoja skladišča. Zanje je skrbel kanadski Francoz Peter Crebassa. Bil je veren mož in se je dobro razumel z Očipvejci, ki so živeli v bližini mesta. Večkrat jih je zbiral v svoji hiši in jim pripovedoval o Bogu. Naučil jih je tudi moliti. Indijanci so ga radi poslušali. Začeli so ga nagovarjati, naj povabi v njihove kraje duhovnika, da bodo lahko tudi oni prejeli sveti krst. Edini duhovnik daleč naokoli pa je bil Friderik Baraga. Dolgo časa se zaradi številnih obveznosti ni mogel odzvati na povabilo. Maja 1834 pa mu je le uspelo. Žal pa je ravno ta dan našel vse Indijance pijane. Seveda mu je to jemalo pogum, a je kljub temu ostal. Čakal je več dni, da so izpraznili sodček žganja in se popolnoma stregli. Šele potem je stopil mednje in jih povabil, naj mu prisluhnejo. Odkrito jim je spregovoril o gnusobi njihove razvade in jim dejal, da jih želi s svojim naukom dvigniti, če ga bodo ubogali. Sklonjenih glav so ga poslušali. Potem jim je rekel, naj mu odgovorijo. V imenu vseh zbranih Indijancev je vstal star mož in spregovoril: »Če si nas prišel samo mimogrede obiskat, te ne bomo poslušali in ne bomo ubogali tvojih besed. Ako pa prihajaš, da ostaneš, te bomo pa morda poslušali in sprejeli tvoj nauk.«

Friderik je bil s tem odgovorom zadovoljen. Jeseni je prosil škofa za dovoljenje, da bi L'Ansu ustanovil nov misijon. Svoje delo v La pointe je predal drugemu misijonarju in se oktobra 1834 preselil v L'Ans. Tam je preživel deset zelo utrudljivih pa tudi morda najlepših let svojega življenja. Indijance je povezal v občestvo in jim zagotovil duhovno oskrbo. Z učenjem poljedelstva in sadjarstva je odgovarjal na njihovo revščino. Pomagal jim je zgraditi hiše in oblikovati naselje, v katerem je kmalu zaropotal prvi mlin in zapela prva žaga, v vasi pa je bilo kmalu kar nekaj izučeni mizarjev, ključavničarjev in kovačev.

Največ trpljenja so Frideriku v tem času povzročali sovražni prot-

estanti, ki so mu zavidali njegov uspeh med Indijanci. Z grožnjami in pravnimi tožbami so skušali doseči zaprtje misijona in Friderika spoditi iz teh krajev. Boji z njimi so Friderika izčrpavali do te mere, da je nekoč v pismu iskreno priznal, da bi že zdavnaj odšel, če ga ne bi zadrževala ljubezen do Indijancev.

Friderika pa je Bog poklical tudi med rudarje, ki so v naslednjih letih trumoma prihajali na Keweenawski polotok, ki je naenkrat zaslovel po svojem bakru. Postal je dušni pastir množici priseljencev in njihovim družinam. Obiskoval jih je na vsake tri ali štiri mesece ter ostajal pri njih po več tednov. Pot do njih je bila dolga in nevarna, Friderik pa tudi ni bil več mlad, zato so ga ta potovanja, ki jih je opravljal tudi v izredno slabem in mrzlem vremenu, zelo izčrpala. Velikokrat je z zadnjimi močmi dosegel rudarje, ki so se čudili, da je sploh ostal pri življenju. Počitka si ni privoščil, ampak je skušal kar najbolje izkoristiti čas, da je priseljence oskrbel s svetimi zakramenti, jim pridigal v različnih jezikih, za otroke in mladino pa vodil verski pouk.

S tem so se meje novega misijona zelo razširile. Področje, ki ga je Friderik oskrboval popolnoma sam, je danes organizirano v tri škofije. Težko si je predstavljati napore, ki jih je Friderik jemal nase zaradi ljubezni do Boga in vsake duše, ki bi jo mogel rešiti.

Friderikovo življenje je tako vedno bolj postajalo darovanje za Boga in bližnje. Pri tem ni nikoli ostajal le pri lepih besedah, ampak je svojo ljubezen udejanjal s konkretnimi napori in težkimi odpovedmi sebi. Dobesedno je tvegaval življenje, da bi rešil življenja drugih. Marija je razumela, da je Jezusov križ največji dokaz Njegove ljubezni do nas. Naj nam pomaga, da bomo v naših odnosih pripravljene na konkretne odpovedi in napore.

Naloga: *V ta namen zmolite desetko rožnega venca in dodajte vzklik: ki je za nas težki križ nesel.*

29. dan

ŠKOF – Biti sam

Maja 1852 se je v Baltimoru sešel prvi cerkveni zbor Združenih držav. Na njem so med drugim sklenili, da bodo na področju misijonov ustanovili dva apostolska vikariata in jih kasneje, ko se bodo cerkvene zadeve uredile, povzdignili v škofije. Glede kandidata, ki bi prevzel vodenje vikariata med Gornjim in Michiganskim jezerom, zbor ni bil v zadregi. Enoglasno so predlagali Friderika Ireneja Barago, ki je bil dolga leta tam edini duhovnik. Oktobra 1853 je papež Pij IX s posebno listino ustanovil apostolski vikariat Gorenji Michigan, Friderika pa imenoval za apostolskega vikariata in kasneje tudi škofa. Poleg svoje škofije je prejel v oskrbo tudi Indijanske dele sosednjih škofij, saj tamkajšnji škofje niso znali Indijanskega jezika in zato niso prav vedeli, kaj početi z njimi. Ozemlje, ki naj bi ga oskrboval namesto drugih škofov, je bilo trikrat večje od njegove škofije.

Friderik si je za škofovsko geslo izbral besede: »Le eno je potrebno,« in mislil na skrb za neumrljive duše. Za sedež škofije je določil mestece Sault Sainte Marie, kasneje pa je sedež prestavil v mesto Marquette. Takoj po posvečenju je dal Friderik natisniti Indijansko okrožnico, v kateri pa svojih duhovnih otrok ni nagovoril kot novo izvoljeni cerkveni dostojanstvenik, ampak kot njihov očka: »Otročiči moji, ki vas ljubim, lepo vas pozdravljam,« je začel svoj nagovor. V nadaljevanju jim je razložil, da je postal naslednik apostolov. Spodbudil jih je, naj se naučijo brati, tisti, pa ki že znajo, naj naučijo še druge. Spomnil jih je na krščanske dolžnosti in jih posvaril pred pijančevanjem. Prosil jih je, naj si njegove nauke dobro zapomnijo. Ta Indijanska okrožnica je prva uradna cerkvena listina v jeziku severnoameriških Indijancev.

Takoj po posvečenju je Friderik drugič, pa tudi zadnjič obiskal domovino, tokrat z namenom, da bi od tam pripeljal duhovnike, ki jih je nujno potreboval za pomoč pri upravljanju škofije. Ob tej priložnosti se

je srečal tudi s škofom Slomškom, o njunem srečanju pa je *Ljubljanski časnik* takole poročal. »Videla in razgovorila sta se dva cerkvena kneza, ki sta si po mišljenju in vnemi za duše tako sorodna.«

Na svojem drugem obisku v Evropi je Baraga zbral precejšnjo vsoto denarja za potrebe nove škofije, pridobil pa je tudi 11 duhovnikov. Dva sta ga zapustila že takoj po izkrcanju v New Yorku, saj sta dobila vtis, da je prestrog, ustrašila pa sta se tudi dela z Indijanci. Tudi ostali duhovniki so se mu prej ali slej vsi izneverili. Niso bili utrjeni za težke razmere, pa tudi Friderikove gorečnosti niso premogli, zato so drug za drugim odhajali. Friderik je v tem prepoznal slabo prihodnost škofije in je zaradi tega zelo trpel. Počutil se je nemočnega, saj je opažal, da se med belimi trgovci in rudarji razraščata hudobija, razvrat in druge slabosti. Očital si je, da je mnogih neuspehov kriv sam, zato je postal malodušen. Obletavali so ga dvomi o lastnem zveličanju. V svojem trpljenju je bil popolnoma sam. Nikogar ni bilo, ki bi z njim delil skrb za prihodnost Indijancev. Leta 1856 je v svoj dnevnik zapisal: »Danes je tretja obletnica škofovskega posvečenja. Kako žalosten dan. Najrajši bi rekel z Jobom: >Tisti dan naj se povrne v temo!<«.

Lepo je, kadar smo med sabo povezani, kadar se zmoremo videti, slišati, se razumeti in se med sabo podpirati. Odnosi bogatijo življenje. A kljub temu se vedno zgodi, da človek v nekem trenutku ostane sam. Če ne prej, je sam v zadnjem boju, v trenutkih pred smrtjo. Sam z Bogom. Poklicani smo, da si prizadevamo za lepe medsebojne odnose, a le ti ne smejo postati naš cilj sam na sebi. To bi pomenilo, da smo drug od drugega odvisni in izguba odnosa bi nas spravila v obup. Odnos ni cilj. Odnos je pot, da bi lahko izpolnili Božjo voljo. Marija je doživela smrt svojega sina, smrt Odrešenika. Verjela je, da se v vsem, tudi v tej izgubi, tej zapuščenosti in osamljenosti, uresničuje Božja volja. Zato je zdržala. Zato je lahko doživela vstajanje.

Naloga: V ta namen zmolite desetko rožnega venca
in dodajte vzklik: ki je za nas križan bil.

30. dan

ZADNJA LETA – Umirati sebi, da bi resnično živeli

Tudi v življenju Friderika Barage se je očitno pokazalo, da Bog pošilja trpljenje svojim izvoljencem, da bi jih odtrgal od tega sveta in še bolj pritegnil k sebi. Po 23. letih misijonskega delovanja je Friderika postavil na mesto škofa. A to vzvišeno mesto je bilo zanj Kalvarija s križem.

Friderik je kot škof sprejel nase veliko breme odgovornosti. O tem je v svojem poročilu takole poročal: »Tudi kdor ni tukaj, si lahko misli, da je ureditev nove škofije v tako oddaljeni, tako razširjeni in v cerkvenih stvareh tako zane-marjeni deželi povezana z neverjetnimi težavami in neprijetnostmi, in da torej prvi škof, ki mu je naložena ureditev, sme tožiti, kako so mu na njegova slabotna ramena naložili breme, ki bi bilo tudi za ramena angelov strašno. V taki deželi je treba vse šele pripraviti: cerkev, stanovanje za duhovnike in učitelje, šole in hiše za brate in sestre raznih redov, ki jih imajo vsi škofje tako radi v svojih škofijah.«

Kot nadpastir je skrbel za 5.000 spreobrnjenih Indijancev in številne priseljene Nemce, Irce in Kanadčane, ki so bili večinoma delavci ter so si morali v potu svojega obraza služiti vsakdanji kruh. Škofija je bila siromašna. Na finančne prispevke vernikov ni mogel dosti računati. Zgraditi pa je bilo treba še stolnico. Pri tem se je Friderik globoko zadolžil in to breme je nosil do konca življenja.

Še vedno je bil veliko na poti. Še vedno si je privezal krplje, kadarkoli je slišal, da kdo potrebuje bolniško maziljenje. Otroci so še vedno radi prihajali k njemu in ob zimskih večerih jih je učil branja ter pisanja. Zelo so ga žalostila poročila o sporih med Indijanci in na novo nameščenimi duhovniki. Kljub hudemu mrazu je po več dni potoval čez divjino, da bi pomagal rešiti nesoglasja med njimi. Duhovniki so vedeli, da jih škof krvavo potrebuje, zato so bili do njega predrzni in nepokorni. Opravljal je vizitacije in birmovanja ter duhovnikom, ki še niso znali Indijanskega jezika pomagal pri njihovih pastirskih dolžnosti. Na teh potovanjih je zdaj že popolnoma jasno občutil, da mu moči pojenjajo. Za isto pot je potreboval dvakrat več časa, hitro se je zadihal, korak pa se mu je zdel

težji kot včasih. A kljub temu ga je večkrat obšla skušnjava, da bi se odpovedal škofovski službi in spet nastopil službo navadnega misijonarja. Ob peti obletnici škofovskega posvečenja je v pismu potožil: »Preteklost me žalosti, sedanost muči, prihodnost vznemirja. Neskončno rajši bi bil Indijanski misijonar.«

Friderikovo zemeljsko življenje se je bližalo koncu. Naporna potovanja so mu izpila moči, roke so se mu začele tresti, razočaranja in trpljenja so mu uničila srce. Resnično se je zgaral za Boga, kakor se je zaobljubil ob mašniškem posvečenju. Oktobra 1865 ga je prvič zadela kap. Mučil ga je revmatizem. Zaradi hudega prehlada je za nekaj časa popolnoma oglušel. Oktobra naslednje leto se je udeležil cerkvenega zbora v Baltimoru. Drugi dan zbora so ga našli nezavestnega na hodniku v nadškofijski palači. Zdravniki so mu svetovali počitek v milem baltimorskem podnebjju, on pa se je želel čimprej vrniti med svoje ovčice. Doma je telesno popolnoma onemogel. Ni mogel več hoditi, slabo je spal in skoraj nič jedel. Dneve je preživeljal v naslonjaču in molil. Govoril je nerazločno in ga skoraj ni bilo mogoče razumeti. Poleg tega so nanj pritisnili upniki, pri katerih se je zadolžil zaradi gradnje cerkve, on pa ni imel niti zase.

Tudi v zadnjih dneh ga je spremljala težka misel, da je naredil premalo. Na večnost se je pripravljaval v zaupanju, da se ga bo Bog usmilil in vzel k sebi. Upal je, da ga bodo zagovarjale duše, ki jim je pomagal na poti spreobrnjenja. Umril je tiho in skromno 19. januarja 1868. Velik Slovenec, velik misijonar in oče Indijancev je odšel po svoje plačilo. Pokopan je v marquetteški stolnici.

Friderik je dopolnil svoje poslanstvo. Živel je za Boga in za bližnje. Tako je tudi umrl. Kakor seme, ki pade v zemljo, da bi drugi pobirali sadove. Zdi se, da se zgodba tukaj konča, a vendar se vse šele začinja. Umirati sebi pomeni začeti živeti. Marija je doživela smrt svojega sina. Razume, da nas je strah umiranja. Razume, da bi najraje zbežali, ko se je v naših odnosih potrebno odpovedati sebi, stopiti v ozadje, tvegati, da ne bomo sprejeti, da bomo pozabljeni ... Doživela pa je tudi vstajenje. Ve, da mora vsak leči v grob svoje sebičnosti, če hoče v resnici živeti. Prosimo jo, naj nam pomaga umirati sebi, da bomo vedno bolj živeli za Boga in za bližnje.

Naloga: V ta namen zmolite desetko rožnega venca in dodajte vzklik: ki je od mrtvih vstal.

31. dan

ČASTITLJIV BOŽJI SLUŽABNIK – Zgled življenja za Boga in za bližnje

V enem od svojih pisem je Friderik takole zapisal: »Večkrat mi tudi najbolj potrebnega manjka. Pa kako velika tolažba, kako preobilno plačilo in kako nepopisno veselje me čaka, ko me bodo na sodni dan obstopili nekateri teh mojih dobrih otrok v Kristusu, ali prav za prav vsi, kakor upam, in govorili pred ostrim Sodnikom: >Ta nam je prvi oznanjal tvoj Božji nauk; pripovedoval nam je o tvojem usmiljenju, ki si ga po svojem Sinu izkazal ljudem, in je napolnil naša srca z vero in ljubeznijo do tebe<. O, kako sem hvaležen Bogu, da me je poklical v težavni, pa neizrekljivo tolažilni misijonski stan.«

Friderik Irenej Baraga v nebesih prejema svoje plačilo. Njegova zapuščina je bogata. Opravil je veliko misijonsko delo med Indijanci. Reševal je njihove duše, se boril za njihov obstoj in ohranitev njihove kulture ter jezika. Zanje je bil pripravljen narediti vse, tudi če je to zahtevalo velike napore in popolno odpoved sebi. Njegova veličina ni le v bogatem narodnem, kulturnem in misijonskem delu, ampak predvsem v njegovem notranjem življenju, iz katerega je črpal moč za svoje obilno delovanje. Z veliko gorečnostjo je sledil Božji volji in bil do konca zvest svojemu poslanstvu.

Od Friderikove smrti pa vse do danes je med ljudmi živo prepričanje, da je bilo njegovo življenje svetniško. Postopek za njegovo razglasitev se je začel leta 1952. *Kongregacija za zadeve svetnikov* je najprej pregledala dokumentacijo o njegovem življenju in krepostih, njegove spise in spise o njem ter potrdila upravičenost postopka za ugotavljanje svetosti. Leta 2012 je kardinalska komisija potrdila junaško stopnjo kreposti, papež Benedikt XVI. pa odobril, da smemo škofa Friderika Ireneja Baraga odslej klicati častitljivi Božji služabnik. Za njegovo beatifikacijo je potrebno le še priznanje čudeža na njegovo priprošnjo. Škofija Mar-

quette zbira obvestila o morebitnih čudežih in preiskuje, če so ti znanstveno nerazložljivi in če so se res zgodili na njegovo priprošnjo. Med drugim preiskujejo čudež, ki se je zgodil leta 2010 pri pacientu, ki je bolehal za tumorjem na jetrih. Bolezen je potrdilo več preiskav, vključno z magnetno resonanco in ultrazvokom. Pacientova družina in krajevni župnik so molili za ozdravljenje na priprošnjo škofa Barage, pri čemer so na pacientov trebuh pri molitvi položili tudi Baragovo štolo. Bolečina je po tem dogodku popustila, preiskovalna operacija pa ni več odkrila sledov tumorja. Če bo to potrjeno, bo *Kongregacija za zadeve svetnikov* znova pregledala vso dokumentacijo in sestavila priporočilo papežu, ki bo sprejel dokončno odločitev o razglasitvi škofa Barage za blaženega.

Friderik je nekoč zapisal: »Če ljubiš Boga, ljubiš svojega bližnjega. Ne ostani pa pri lepih misli; tvoja usmiljena ljubezen mora biti delavna!« Z letošnjim šmarničnim branjem smo želeli osvetliti njegov zgled življenja za Boga in za bližnje, ki naj nas spodbuja, da bomo tudi sami premagovali sebičnost in samozadostnost ter odpirali prostor Bogu in bližnjemu. Naj nam naša Nebeška Mati Marija pomaga, da bomo stopili na pot ljubečega darovanja in na njej vztrajali tudi, ko bo najtežje.

Naloga: Zmolite molitev za povečanje
Božjega služabnika Friderika Ireneja Baraga.

